

1 | 2006 JANUAR
TEMA | HELLIGGØRELSE

Budskabet

TIDSSKRIFT FOR BIBELSTUDIUM, TROSLIV OG MISSION

Evangeliet som drivkraft
Italiensk bryllup – uden Luther
Omkostningerne ved at følge Jesus

BUDSKABET 1 | 2006

TIDSSKRIFT FOR BIBELSTUDIUM, TROSLIV OG MISSION

142. årg.
ISSN 0901-4802

Hjemmeside: www.budskabet.dk
Budskabet udkommer seks gange om året:
Januar, marts, maj, juli, september og november

Tryk:
Øko-Tryk 96 94 04 11

Layout:
Claudius

Pris:
Abonnement: kr. 210,-
For unge under uddannelse: kr. 120,-

Udgiver og ekspedition:
Luthersk Missionsforening
Industrivænget 40, 3400 Hillerød
Tlf. 48 20 76 60
dlm@dlm.dk

Redaktion:
Ebbe Kaas, lærer (redaktør). Sneppevej 12, 6880 Tarm.
E-mail: lisbetkaas@mail.tele.dk
Flemming Bak Poulsen, forlagsleder, København
(redaktionssekretær)
Mikkel Vigilius, bibelskolelærer, Hillerød
Lene Due Madsen, lærer, Gudhjem
Bent Houmaa Jørgensen, afdelingsmissionær, Silkeborg

Eftertryk og citering er tilladt med tydelig
kildeangivelse.

1

indhold

Leder

Bileams vej 2

TEMA

At følge Jesus 4

Kristus i mig – om helliggørelse 9

Evangeliet som drivkraft 12

Herre over alle ting 16

ANDRE ARTIKLER

Gudina Tumsa – en kirkeleder
under vækst og forfølgelse 21

Italiensk bryllup – uden Luther 26

Horisont 28

Tro i tiden

Omkostningerne ved at følge Jesus .. 30

Troslære

Jesus Kristus – sandt menneske 32

BØGER

Kald & Pligt 35

Han er vor fred 36

Profeten Bileam fremstilles som et advarende eksempel for Guds folk til enhver tid. Både Peter (2 Pet 2,15) og Judas (v.11) advarer os mod at slå ind på Bileams vej. Det er frafaldets vej. Bileams synd bestod i at tilsidesætte Guds enkle og klare ord for en personlig gevinst. Det er ransagende at se, hvordan det skete; ved små skridt, næsten umærkeligt, men ikke desto mindre katastrofalt. Det er en gammel beretning og samtidig uhyre aktuel.

Den hedenske kong Balak sender bud til Bileam for at få ham til at forbande Israels folk (4 Mos 22). Udsendingene lover ham en god løn, og Bileam er tydeligvis fristet. Men Gud kommer i en drøm og giver ham klar besked: "Du må ikke gå med dem! Du må ikke forbande folket, for det er velsignet" (4 Mos 22,12).

Alligevel tager Bileam dagen efter det første skridt ind på ulydighedens vej. Han vil ikke direkte trodse Gud. Det tør han ikke. Men han vil heller ikke som en lydlig profet bøje sig for Guds ord, gøre sig til ét med det og myndigt hævde det over for andre. Hans svar til Balaks folk lyder: "Drag hjem til jeres land, for Herren vil ikke lade mig gå med jer" (4 Mos 22,13).

Bileam lader ikke udsendingene i tvivl om, at han selv er på deres side. Han kan godt forstå dem, og personligt ville han

Bileams vej

gerne følge dem, men Herren vil desværre ikke lade ham gøre det!

Hvilken kristen kender ikke fristelsen til at tale på denne måde? Forkyndere møder fristelsen til stadighed. Meget af det, vi skal sige, vækker modstand hos vore tilhørere. Det er svært at tale om Guds vrede og at vejlede i spørgsmål, hvor Bibelens ord virker ude af kontakt med vor tids holdninger. Vi mærker ikke kun en kritisk reaktion udefra, men også indefra – fra vores eget hjerte og følelsesliv. Og hvad er da mere naturligt end at give udtryk for dette i vores forkyndelse: "Jeg forstår jer godt! Jeg synes også det er urimeligt og uretfærdigt. Jeg kan slet ikke bære det. Hvis det stod til mig, skulle det være helt anderledes! Men Gud har desværre sagt ..."

Hvad sker der, når vi taler sådan? Vi får en gevinst! Vi undgår, at modviljen mod budskabet vender sig mod os selv. Vi kan fremtræde som varmhjertede, gode og følsomme mennesker. Så kan det godt være, at vore tilhørere vender sig mod Gud og hans ord, men vi går fri! Det er jo tydeligt for alle, at vi ikke selv bryder os om det, som ordet siger. At vi er imod det. At vi har et bedre hjerte end Gud...!

Jo, vi opnår en stor gevinst. Men vore tilhørere betaler også

en stor pris. De går glip af at møde Gud, som han er! Den Gud, der forener hellig strengthed og evig kærlighed på en måde, som overgår vor erkendelse og ikke kan rummes af vore følelser. Den Gud, som taler både lov og evangelium og mener begge dele! Den Gud, man ikke forhandler med, men bøjer sig for og giver ret – og derved frelses!

Pointen er ikke, at vi ikke må være ærlige over for os selv og Gud om vores indre modvilje mod og smerte ved at skulle prædike de anstødelige og dømmende sider af Guds ord. Jeremias var hudløst og befriende ærlig på dette område (Jer 20,7-18). Men det var ikke noget, han tog frem i sin forkyndelse til de uomvendte. Her gjorde han sig til ét med ordet, og oplevede derfor som de andre profeter og apostle, at modviljen mod Gud rettede sig mod ham. Som David formulerer det: "Mig har spotten ramt fra dem, der spotter dig" (Sl 69,10).

I beretningen om Bileam hører vi videre, at Balak sender andre og mere fornemme udsendinge af sted med løfter til Bileam om en rigelig betaling, hvis blot han vil forbande Israel. Der er for så vidt intet nyt i deres forespørgsel, og Bileam har én gang fået Guds klare og enkle svar. Han hørte og forstod det første gang. Men i samme grad han retter blikket mod muligheden for at blive anerkendt blandt de fornemme og opnå en stor økonomisk belønning, fortøner det sig stadigt mere urimeligt, at denne vej er lukket for ham. Allerede før han har talt med Gud, har han overbevist sig selv om, at Gud *må* have noget andet og mere at sige, end det enkle og klare: nej!

Hvem kender ikke til denne fristelse? Ønsket om at få Guds ord til at sige noget andet, end det faktisk gør, så vejen åbnes til det, vi ønsker. Fristelsen bliver dobbelt alvorlig, når den kommer til en forkynder i relation til den lære, han skal formidle til andre. Det kan forekomme så udsigtsløst og meningsløst blot at stå fast og blive ved at sige det samme og opleve, at stadigt flere døre smækkes i for os. Hvad fører det til? Omvendt kan vi se for os, at så meget ville blive lettere for os, og mange muligheder ville åbne sig, hvis bare vi kunne få et 'nyt syn' på tingene. Det er ikke,

fordi vi vil tilsidesætte og opgive Bibelen som autoritet. Vi forstår os selv som bibeltro, og det vil vi gerne kunne blive ved med. Men jo mere vi ser på mulighederne, jo mere vokser Bileams tankegang sig stærk i vores sind, og gradvist bliver vi overbevist om, at det faktisk er muligt at få Gud til at sige noget andet og mere end det, han én gang har sagt – og som vores samvittighed dybest set godt ved, er sandt!

Der er mange alvorlige og ransagende sider af Bileams historie. Men det uden sammenligning alvorligste er, at Gud giver Bileam det svar, han vil have! Gud giver ham hen til løgneren, og lader ham tro det, han vil. Han giver ham lov til at gå med Balaks udsendinge.

Bileam er lykkelig. Han har fået det, som han ville! Nu ligger vejen åben, og han går glad af sted. Men han har Gud imod sig! Et æsel bliver hans redning fra Guds straffende engel og døden (4 Mos 22,23).

To steder i GT møder vi det samme rystende og ransagende udsagn om Gud: "Du er oprigtig mod den oprigtige, men over for den falske forstiller du dig" (2 Sam 22,27; Sl 18,27).

Går vi til Guds ord med en målsætning om at få Gud til at sige noget andet, end det, vi allerede har hørt og erkendt som sandheden, så er vi inde på falskhedens vej. Da kan Gud handle mod os, som han handlede mod Bileam. Han forstiller sig, og lader os høre det, vi selv vil. Med Paulus' ord kan Gud sende "vildfarelsens magt" over os, så vi "tror løgneren" (2 Tess 2,11). Noget værre kan man næppe forestille sig: at se løgneren som sandhed og have Gud imod sig – uden at vide det!

Bileam fortsatte ad ulydighedens vej og endte som en åbenbar forfører (4 Mos 25; Åb 2,14). Men vejen begyndte med de små og næsten umærkelige skridt: uvillighed til at gøre sig til ét med Guds ord og uoprigtighed i tilgangen til Guds ord.

Må Gud bevare os mod Bileams vej og fastholde os i et oprigtigt og lydigt forhold til sit ord!

At følge Jesus

”Kristus har mange tilhængere, men få efterfølgere.” Dette citat blev brugt af Johann Arndt, men udtrykket er ældre og stammer fra katolsk middelalder. Samtidig med at citatet formidler noget sandfærdigt, ransagende og ægte, kan det let skabe det indtryk, at der er to slags troende, nogle som ”kun” er frelst, og andre, som er seriøse efterfølgere.

Men er det muligt at tro på Jesus og være en kristen uden at være en efterfølger? Er det muligt at være kristen uden at være discipel, uden at modtage undervisning? Dette spørgsmål er baggrunden for, at vi nu vil fordybe os i evangeliets ord om at ”tage sit kors op”.

Hele fem gange i evangelierne møder vi ordet om at bære sit kors og følge Jesus (Matt 10,38; 16,24; Mark 8,34; Luk 9,23 og 14,27). Også Thomasevangeliet, som er så populært for tiden, har dette ord med. Mange synes, at det giver ordene ekstra vægt, at det er det eneste sted i Thomasevangeliet, som nævner ordet ”kors”. Ellers er det jo en pointe for mange, at Thomasevangeliet ikke nævner noget om Jesu kors. Mange har på dette grundlag ønsket at konstruere et Jesusbillede uden kors og forsoning. For dem er dette vers et problem. Men at det ikke er helt enkelt at tegne et sandt billede af Jesus uden korset, burde ikke være nogen nyhed.

Ordene om at bære sit kors er ikke udformet helt ens de forskellige steder. Der bruges tre uens verber på græsk, som spænder fra det ”at tage fat i” ”gribe”, ”tage op”, til det at ”holde ud”, ”løfte”, ”bære videre”. Der er altså både noget aktivt opsøgende, og noget passivt accepterende i udtrykkene. Vi skal tage fat i vores kors, tage det op – og samtidig være villige til at bære det, være udholdende.

Hvem var det, Jesus adresserede disse ord til? Også her er der lidt uklarhed, men klarest står det angivet i Luk 9,23: ”til alle”. I Mark 8,34 er dette også tydeligt placeret i et hedensk land, rent geografisk.

Selvfornektelse eller selvrealisering?

Lad os se på udtrykkene et efter et, sådan som de står i vores tekst: ”Hvis nogen vil følge efter mig”, siger Jesus – dvs.: Hvis nogen skal samme vej som mig, vil have mig til leder. Åb 14,4 siger det så godt om dem, som er nået frem til det himmelske Zion: ”De følger ham (Lammet), hvor han går”.

”Skal han fornekte sig selv”. Dette verbum peger i en ganske anden retning, end det moderne udtryk at ”realisere sig selv”, eller ”elske sig selv”.

Ud fra den første trosartikel om Guds gode skaberorden, lades vi ikke i tvivl om, at vi skal se det store i mennesket, både i det fysisk-kropslige og den psykisk-sjælelige side. Alligevel taler Jesus om at fornægte sig selv, sige nej til sig selv. Det samme verbum blev brugt om Peter, da han fornægtede Jesus tre gange.

"Tage sit kors op". Korset er ikke et ikon, en pyntegenstand, et arbejdsredskab, eller et våben, men et dødsredskab, mindst lige så hårdt for os som "galge". Korset havde ingen anden anvendelse end død i antikken. Skikken var, at den dødsdømte selv måtte bære sit kors fra byen/domsstedet og ud til retterstedet. Han måtte gå spidsrod gennem folkemængden, hoben. Han var retsløs, alle kunne gøre, som de ville, med ham, og han kunne tortureres – også af soldaterne.

Måske er det selve spidsrodsvandringen, det ydmygende, Jesus vil bruge som billede: outsidersituationen, at være retsløs. Sådan er det at være en kristen jfr., hvordan Paulus oplevede det mange gange i sit missionærliv (1 Kor 4, 9-13 og 2 Kor 4, 7-15).

Men her er der tale om mere end en gabestok. For alle ved, at det kun drejer sig om timer for korsbæreren, før noget endnu værre skal overgå ham, nemlig døden. I stedet for et "sidste ønske" før dødsdommen bliver det tortur, hån og spot, og endelig døden.

Det fjerde kors

Der var tre kors på Golgata: På den ene side var det en røver, der døde i sin synd. I midten Jesus, som døde for synden. På den anden side var det en anden røver, som døde fra synden.. Det vi taler om nu er et fjerde kors. Men hvem dør på det fjerde kors? Jeg!

Dette forklarer Jesus i næste vers: " For den, der vil frelse sit liv, skal miste det; men den, der mister sit liv på grund af mig og evangeliet, skal frelse det" (Mark 8,35). Er dette kun noget, der gælder for dem, der bliver martyrer? Skulle vi så ikke – som mange i den ældste kirke forsøgte – aktivt opsøge martyriet?

For hvem vil vel stå på den forkerte side på den yderste dag?

Nej, der står ikke, at "hvis nogen bliver martyrer for min skyld,

så skal han frelses på dommens dag, men hvis nogen ikke giver sit liv for min skyld, da skal han heller ikke få del i det evige liv". Jesus taler her om noget, som gælder alle, der vil blive eller være kristne: Enhver, som vil følge Jesus, må tage sit kors op. Enhver, som vil vinde det evige liv, må miste sit liv.

Ingen plads til det gamle liv ved siden af det nye

Er dette en etisk kamp? Ja, også det. Det viser Gal 5,24: "De, som hører Kristus Jesus til, har korsfæstet kødet sammen med lidenskaberne og begæringerne". Der ligger sikkert også noget etisk i det lille ord "daglig" som vi møder i Luk 9,23: " Hvis nogen vil følge efter mig, skal han fornægte sig selv og daglig tage sit kors op og følge mig." For alle impulser, som har deres ophav i os selv, skal sættes på dødslisten.

Men dette er mere grundlæggende end den etiske kamp, hvor vigtig den end er: Det er selve kødet i os, vi skal korsfæste. Der er slet ikke nogen kontinuitet mellem vort gamle liv og det nye.

Dette inkluderer f.eks. trangen til at opbygge vores egen retfærdighed, som Paulus skarpt forklarer det i Fil 3,4-6: "Og dog, også jeg har noget at stole på, selv i det ydre. Hvis nogen anden mener at kunne stole på noget ydre, så kan jeg det endnu mere: omskåret på ottendedagen, israelit af fødsel, af Benjamins stamme, hebræer af hebræere, lovtro farisæer, ivrig forfølger af kirken, uangribelig i lovtretfærdighed."

Alt dette stod alligevel i vejen for Guds frelse ind i apostelens liv. Derfor drager han konklusionen: "Dog, hvad jeg havde af for-tjeneste, det regner jeg nu på grund af Kristus for tab. Ja, jeg regner så vist alt for tab på grund af det langt større at kende Kristus Jesus, min Herre. På grund af ham har jeg tabt det alt sammen, og jeg regner det for skarn, for at jeg kan vinde Kristus og findes i ham, ikke med min egen retfærdighed, den fra loven, men med den, der fås ved troen på Kristus, retfærdigheden fra Gud grundet på troen."

Der er ikke plads til den gamle Paulus i denne nye frelses-sammenhæng. Derfor fortsætter han: "For at jeg kan kende ham og hans opstandelses kraft og lidelsesfællesskabet med ham,

så jeg får skikkelse af hans død, om jeg dog kunne nå frem til opstandelsen fra de døde" (v. 9-11).

Hans Nielsen Hauge forklarer denne vanskelige lærdom fra 2 Kor 12,9: "Min nåde er dig nok" sådan: "Vi må lære at lade os nøje med nåden".

Jesus talte flere gange om bruddet mellem vort gamle liv og det nye. Til Nikodemus sagde han: "Det, der er født af kødet, er kød, og det, der er født af Ånden er ånd" (Joh 3,6-7). Det nye liv er så radikalt anderledes end det gamle, så det nye liv er som en helt ny fødsel

Ordet om at bære sit kors handler derfor ikke om askese: "Og om jeg så uddeler alt, hvad jeg ejer, og giver mit legeme hen til at brændes, men ikke har kærlighed, gavner det mig intet" (1 Kor 13,3). Skal vi være med til at bygge Guds rige, gavner det ikke, at vi kommer med egne bidrag: "Ikke ved magt, og ikke ved styrke, men ved min ånd" (Zak 4,6).

Ingen vetoret for den gamle Adam

Men hvordan kan det at blive en kristen udtrykkes så vanskeligt og krævende? Sagde Jesus ikke, at vi skulle komme til ham med vore byrder, og det, der var så tungt at bære (Matt 11,28)? Der står ingenting om, at bære sit kors, fornægte sig selv, eller miste sit liv. Rigtignok fortsætter Jesus med at tale om et åg, vi skal tage på os, men et åg er jo et nyttigt redskab man bruger for at lette arbejdsbyrden, og ikke et dødsredskab?

Sagt på en anden måde: Nåden er gratis, men den er ikke billig. Nåden er gratis, men det koster dig alt at få del i den. Det koster dig livet. For du bytter dit liv med det, han giver. Du beholder ikke dit gamle liv på den gamle måde. "Jeg lever ikke mere selv, men Kristus lever i mig, og mit liv her på jorden lever jeg i troen på Guds søn" (Gal 2,20).

Og det får konsekvenser for hele dit liv. Hver eneste impuls fra dit gamle kød skal du ikke give taleret, stemmeret eller vetoret. "Den, du henvender dig til er død, du finder ham i graven", skal du sige.

Det gælder både lysten til syndige handlinger, og enhver impuls

fra loven, som fortæller, hvad du skal gøre for at blive frelst. Disse fristelser har ingen magt over dig mere, for det gamle menneske er blevet korsfæstet, og du er ikke længere syndens træl, for den, der er død, er jo frigjort fra synden (Rom 6,6).

Skal vi "dræbe" legemets gerninger?

Her bruger Bibelen meget stærke ord. I Rom 8,13 står der ligefrem, at vi "ved Åndens hjælp skal dræbe legemets gerninger". Det er noget ganske andet end at tale om "at realisere sig selv". Det er heller ikke noget argument, at noget "føles naturligt for mig", eller at noget er en selvfølge. Ifølge Bibelen er vi "af naturen vredens børn" (Ef 2,3), vi er ikke af naturen Guds børn.

Hvordan skal vi så bære os ad med at dræbe legemets gerninger, og dræbe kødet? Vi håber måske på at få hjælp fra nogle teknikker eller greb, som vi kan bruge. Og her er mange måske velmente tilbud, som dog ofte blot giver kødelig "hjælp til selv-hjælp".

Hvor meningsløst det er, har vi fået illustreret af den gamle tyske skribent Baron von Münchhausen. Han fortæller, at han en dag var ude at ride i skoven. Efter at have redet et stykke tid, mærkede han, at det blev tungt for hesten. De var kommet ud i et sumpet moseområde. Selv om hesten kæmpede hårdt, sank den bare dybere og dybere i. Selv mærkede baronen, at mudderet nåede helt op til hans støvler.

"Da opdagede jeg, at jeg måtte gøre noget drastisk", fortæller baronen. "Jeg spændte mine ben godt fast ind imod hestens mave. Så tog jeg et kraftigt tag i min jakkes krave, og så løftede jeg både hesten og mig selv op af mudderet, og ind på fast grund".

Helt anderledes er det med sammenhængen vi citerede fra Rom 8,13. Der står, at vi skal dræbe legemets gerninger "ved Ånden". Hvad betyder det? Det lyder måske lidt svævende.

Jo, den Ånd, der er instrumentet for dette forklares efterfølgende som "barnekårets Ånd", den Ånd, der i vort hjerte råber til Gud: "Abba, Far!" (v.15). Det er ikke en streng, farlig eller vred Ånd, som råber sine strenge kommandoråb til os som en myndig

officer. Det er barnekårets Ånd, der tør kalde Gud "Far", som er instrumentet, der får os til at fornægte os selv, tage korset op og følge Jesus.

Det er så strålende smukt udtrykt i Fanny Crosbys sang "Jesus, hold mig nær dit kors!" I et af versene lyder det: "Og i lyset af dit kors, lær mig mit at bære!"

Brorson udtrykker noget af det samme i en salmestrofe:

"Når himlen bliver lys og kær og yndig
da bliver Herrens hær i striden myndig".

En omvandrende borgerkrig

Omskrevet til hverdagsprog vil jeg forsøge at sige det således: Det er når jeg fokuserer på Jesu kors, når jeg tænker på, hvad Jesus betalte for mig, at syndens fristelser og impulser mister sin magt. Når jeg som et lille barn overvældes af de mange onde stemmer i mig selv, og jeg sukker mit fortvivlede "Abba, Far!" til Gud, da er barnekårets Ånd på min side.

Når jeg tror, jeg står foran en voldsomt angreb i mit liv, da skal jeg sige til mig selv, til Satan, og hvem der ellers måtte være involveret, at dette er gjort op for længe siden. Jesus kæmpede denne kamp på Golgata.

Dette daglige angreb er på en måde en verdenskrig, for her kæmper jeg ikke kun mod kød og blod, men mod magter og myndigheder, som der står i Ef 6,11-18. Er der noget, der hedder åndskamp, må det være dette.

"Skal du på øvelse", råbte en nabo til en officer fra Frelsens Hær, som tog hjemmefra med guitaren på skulderen. "På øvelse, nej?" svarede manden, "det er en rigtig krig!"

Set fra en anden side er det intet mindre end en borgerkrig. Den kristne er blevet en omvandrende borgerkrig. Det er mit kors, jeg skal bære. Det er ikke Jesu kors, jeg skal bære med på. Det er ikke et fællesforetagende for Gud. Kirken er ikke en flytteforretning, som skal hjælpe Jesus med at få korset sat på plads. Det er mit eget kors, min egen afsked med det gamle menneske, jeg skal tage.

Her bruger den lutherske tradition flere spændende udtryk. Rom 5 og 1 Kor 15 kalder mit kød for "den gamle Adam". Det viser slægtskabet mellem mig og min stamfader Adam. Det er ikke et hædersnavn. Adam var ham, der forspildte Paradiset, da han trodsede Guds bud, og ville være lige som Gud.

Luther varierer billedet med at korsfæste eller bære sit kors; han siger, at vi skal "drukne" den gamle Adam. Det er også et sprog fra dødens verden, henrettelse, kort og godt. Den gamle Adam skal netop ikke plejes eller bades, hverken ved asketiske eller kristelige øvelser. Han skal hverken omvendes eller helliggøres, han skal druknes.

Luther tilføjer "ved daglig anger og tro". Ordet "daglig" henter han sikkert fra Luk 9,23, hvor Jesus præciserer, at vi hver dag skal tage vort kors op og følge ham. Paulus siger om sig selv, og de andre, som følger Jesus: "Hver dag dør jeg", (1 Kor 15,31). Det var der ikke mange romerske statsborgere, der gik rundt og sagde: "Vi dør daglig". Sådan kan kun den tale, der satser alt på et kvalitativt nyt liv.

Men den gamle Adam, som skal druknes ved daglig anger og bod - hvordan går det med ham? Jo, det hedder på godt vidnesbyrd-møde sprog: "Men han kan svømme, det bæst!"

Hvad er jeg?

Dette leder os ind i anfægtelse: Kan jeg være Guds barn? Ved vidnemøder omkring i landet, er det ofte et af temaerne: Kan jeg egentlig være et Guds barn, når jeg er som jeg er?

Den første, der stiller sig selv det spørgsmål, er apostlen Paulus. Og han lægger ikke fingrene imellem, og han er ikke bange for at formulere sig negativt: "Jeg elendige menneske! Hvem skal fri mig fra dette dødsens legeme?" (Rom 7,24).

I sig selv ser han ingen løsning: "Men Gud ske tak ved Jesus Kristus, vor Herre". Den sejr, han vandt på korset er helt uafhængig af hans egne sejre, helt uafhængig af hans egen indsats. Og den afgørende registrering finder han ikke i sig selv og sine egne fremskridt i helliggørelsen. Nej, den ligger i himmelen, i den bog, hvor Gud selv fører regnskab.

At følge Jesus handler altså både om hvile og kamp, både om gave og opgave. Troens centrum er Jesu kors, men mit kors hører også med.

Jesus kom for at give os liv, liv i overflod (Joh 10,10). Men det nye liv, han giver mig, betyder samtidig død over mit gamle menneske.

Bibelen indeholder de stærkeste løfter om, at Gud fuldt ud vil give os alt, hvad vi har brug for, af sin rigdom på herlighed i Kristus Jesus (Fil 4,19). Men der er forskel på, hvad vi trænger til og vores begær, ønsker eller lyster. Dem har han aldrig lovet at opfylde. Jesus taler i stedet for om fornægtelse, at sige nej. Det hører også med til forkyndelsen.

Mange ønsker, at Gud skal godtage os som vi er. Det er både rigtigt og forkert. Det er sandt, at vi får lov til at komme til Jesus, lige netop sådan, som vi er. Her stilles ingen betingelser, intet er skrevet med småt om forudsætninger, som vi først må opfylde.

Men det er ikke sandt, at Gud godtager synden, om den end er aldrig så indvævet i min inderste personlighed. Det er netop jeg, mit egentlige JEG, som skal dø, korsfæstes, druknes. Det må vi ikke være bange for at sige.

Hvornår passer det at forkynde om vort kors?

Lad mig afslutte med nogle kommentarer om, hvornår og hvordan, det skal siges. Det sker, jeg bliver bedt om, at holde andagt ved forskellige ungdomsarrangementer. Måske har jeg kæmpet med et budskab omtrent som dette, jeg nu har lagt frem. Lige før mødets begyndelse får jeg en snak med en af de voksne på stedet. Han eller hun er måske kommet for at ordne det praktiske

ved arrangementet, og nu står hun/han og ser på den "dejlige ungdomsflok". "Nu må du give dem det bedste!" siger han/hun til mig, "nu må du give dem evangeliet!"

Der ligger varme og omsorg bagved og stor nød for, at vi ikke må misbruge anledningen. Hvordan passer det da ind at sige et alvorligt, myndigt nej til kødet, til synden og det gamle menneske?

Hvornår er det da passende at tale om vort kors? Skal vi vente til de unge måske kommer på bibelskole, eller først se, om de begynder at gå til bibeltimer i nabomissionshuset? Bliver vi ensidige – om end velmenende – hvis vi hver gang skal give dem det "centrale", invitere dem til at komme til Jesus?

Skal vi ikke sige det klart og tydeligt, at et ja til Jesus er et nej til verden? Et liv med Gud betyder kødets død. At omvendelse til Jesus er omvendelse fra synden. Hvornår er det passende at sige det?

Hvornår var det Jesus talte sådan? Hvor gennemtænkt strategisk eller taktisk var han, når han skulle tale om korset? Hvilken markedsanalyse brugte han før han forkyndte, som han gjorde? Vi læste det først i vor tekst: "Jesus sagde til alle".

Så skete det også for Jesus, at mange af hans disciple forlod ham. Jesus spurgte da de tolv: "Vil I også gå jeres vej" (Joh 6,67). Men i det svar, han fik, afsløres det, at det liv, Jesus giver, er et nyt og anderledes liv, som er så meget mere værd: "Herre, hvem skal vi gå til? Du har det evige livs ord, og vi tror, og vi ved, at du er Guds hellige" (Joh 6,68-69).

(Trykt med tilladelse fra tidsskriftet "Fast Grunn")

Sverre Bøe, f. 1958.

Cand.theol. Menighedsfakultetet, Oslo 1984.

Lærer ved Fjellhaug Skoler siden 1986.

Dr. Theol, Menighedsfakultetet 1999.

Kristus i mig

– om helliggørelse

”Åh nej ... ikke helliggørelse. Ikke nu igen en hel masse om alt det, jeg burde, men ikke magter. Jeg ved godt, at jeg burde tage mig sammen og gøre lidt alvor af mit kristenliv – men jeg orker ikke flere krav og forventninger ... helt ærligt føler jeg, at jeg har nok at prøve at leve op til i forvejen. Behøver der trædes lige på det ømme punkt? Jeg ved, at det virkelig burde kunne ses og mærkes på mig, at jeg er en kristen, og jeg ønsker virkelig at følge Jesus. Men jeg er bange for, at det aldrig rigtig vil lykkes for mig ...”

Noget i retning af den følelse har jeg siddet med en del gange i mit liv efterhånden, når talen er kommet ind på helliggørelse, og når jeg har mødt kaldet til efterfølgelse. Mange gange har jeg helt oprigtigt lovet mig selv, at nu skal det være anderledes, og så har jeg forsøgt at bruge en kombination af Guds lov og min egen dårlige samvittighed til at lave om på mig selv og leve mere helligt. Er det så lykkedes? Ja, indimellem er det faktisk lykkedes på et ydre, synligt og overfladisk plan at føre et helligt liv – i hvert fald i et par dage (så har trætheden også typisk meldt sig). Men er det helliggørelse? Nej – og atter nej! I bedste fald har det været ydre fromhed, og i værste fald har det været gerningsretfærdig-

hed og lovtrældom.

For nogle år siden fik jeg pludselig noget at se, som jeg aldrig havde set så klart før, da jeg sad og læste Rom 6. Jeg tror især det var v. 14, der brændte igennem: ”Synden skal ikke være herre over jer, for I er ikke under loven, men under nåden.” Pludselig så jeg, at jeg midt i mine forsøg på at stille Gud og min egen dårlige samvittighed tilfreds slet ikke er under loven men under nåden. Jeg er købt fri, jeg er sat ind i en helt ny virkelighed, hvor nåden og ikke loven gælder. Jeg syntes næsten det lød som vranglære, men det står der virkelig – tænk, jeg er ikke under loven længere. Og så fik jeg lov at se, at netop *derfor* skal synden ikke være herre over mig. Jeg skal kæmpe mod synden og leve et helligt liv – ikke for at opnå noget hos Gud – men fordi jeg allerede er købt fri.

Der kan siges og skrives meget mere om helliggørelse end det, der står i Rom 6, men for min egen del har netop dette kapitel – og ikke mindst de første 14 vers – sat en hel del på plads. Derfor vil vi nu se nærmere på dem.

Skal vi blive i synden, for at nåden kan blive så meget større?

Det spørgsmål stiller Paulus efter at han i kap. 5 har slået fast, at "... loven kom til, for at faldet skulle blive større; og blev synden større, er nåden blevet så meget desto større..." (v. 20). Indimellem har jeg prøvet at præsentere evangeliet for ikke-kristne mennesker, som har haft en forestilling om, at kristendom ikke er andet end en række moralske forbud og påbud. Når jeg så er nået til højdepunktet og skal forklare dem, at det helt centrale i kristendommen faktisk er, at Gud frelser os af nåde – stik imod alt, hvad vi fortjener – så afbryder de pludselig og spørger: "Er det ikke lidt for nemt? Så kan jeg jo bare leve videre, synde løs og så bede Gud om tilgivelse." Sådan siger vi naturligvis ikke højt i vore sammenhænge, selvom vi måske tænker det. Men vores gamle syndige natur drager nemt den tilsyneladende logiske slutning, at hvis nåden bliver større, når synden bliver større, så er der vel i hvert fald ingen grund til at kæmpe mod synden.

Skal vi blive i synden for at nåden kan blive større? Aldeles ikke, svarer Paulus – og så begynder han at forklare, at vi, der er døbt til Kristus, er døde fra synden. I vores dåb blev vi begravet sammen med Kristus til døden (Rom 6,3-4). Derved har vi fået del i Jesu død, og derfor er virkeligheden for os, som lever i dåbens pagt, at vi nu er døde fra synden.

Hvad vil det så sige, at være død fra synden? Ja, først er det vigtigt at lægge mærke til, at der ikke står, at *synden* er død i os – der står, at vi er døde *fra synden*, og det er noget andet. Det betyder nemlig ikke, at synden ikke er der mere, og at vi ikke skal kæmpe mod den mere. Nej, men det betyder at vi er frigjorte fra den (v. 7). Med andre ord; synden har ikke krav på os mere, for vi er døde fra den, og man kan som bekendt ikke stille krav til en, der er død. Hvordan skulle vi kunne leve i synden, når vi er døde fra den, når vi er frigjorte fra den, når den ikke har krav på os længere?

Vokset sammen med Kristus

Den virkelighed, som den døbte og troende lever i, er så fantastisk, at Paulus må tage rigtig store ord i brug for at beskrive den.

Sagen er nemlig den, at vi er vokset sammen med Jesus – vi er blevet forenet med ham. Vi har ikke "blot" del i hans død (selvom det i sig selv er fantastisk), men også i hans opstandelse, og derved har vi fået et helt nyt liv. "Vi blev altså begravet sammen med ham ved dåben til døden, for at også vi, sådan som Kristus blev oprejst fra de døde ved Faderens herlighed, skal leve et nyt liv. For er vi vokset sammen med ham ved en død, der ligner hans, skal vi også være det ved en opstandelse, der ligner hans" (v. 4-5). Selve *formålet* med, at vi har fået del i hans død, er faktisk, at vi – ligesom han blev oprejst fra de døde – skal leve et nyt liv.

Grundlaget og betingelsen for det nye liv og for helliggørelsen er foreningen med Kristus, sammenvoksetheden med ham. I Joh. 15 bruger Jesus det stærke billede med sig selv som vintræet og os som grenene for at tydeliggøre dette. Det altafgørende for det nye liv, for væksten og for at bære frugt er livsforbindelsen med ham. Jesus siger: "Bliv i mig, og jeg bliver i jer. Ligesom en gren ikke kan bære frugt af sig selv, men kun, når den bliver på vintræet, sådan kan I det heller ikke, hvis I ikke bliver i mig. Jeg er vintræet, I er grenene. Den, der bliver i mig og jeg i ham, han bærer megen frugt; for skilt fra mig kan I slet intet gøre" (Joh 15,4-5).

Et andet billede, som Bibelen bruger om forholdet mellem Kristus og den troende, er ægteskabet. I et ægteskab bliver brud og brudgom forenet med hinanden – og i mange ægteskaber giver det sig rent praktisk udslag i fælleseje. Selv har jeg taget mig i nogle gange efter at jeg er blevet gift, at komme til at spørge min kone, om jeg må låne en eller anden af hendes ting. Så har hun kigget på mig og svaret: "Det er altså vores nu." For de fleste af os er det ganske vist begrænset, hvor meget, vi rent økonomisk vinder ved at indgå ægteskab og få fælleseje (ikke mindst, hvis det drejer sig om, at vi slår de røde tal på bankkontoerne sammen). Men tænk at have fælleseje med Kristus. Tænk, at alt det, der gælder ham, gælder mig. Tænk, at alt hans er mit, og alt mit er hans – hvilket bytte. Tænk at han er min, og jeg er hans. Jeg er vokset sammen med ham, det er virkeligheden.

Denne virkelighed ser troens øje, og den trænger vi til at se og minde os selv om.

Kraften til kampen mod synden

Helliggørelse er ikke et forsøg på forbedring af det gamle menneske. Nej helliggørelse er at blive det, vi allerede er i Kristus. Drivkraften i helliggørelsen er, at vi er vokset sammen med Kristus, og at alt det, der gælder ham, gælder os. Paulus gør det helt klart i v. 11 i Rom 6: "Sådan skal også I se på jer selv: I er døde for synden, men levende for Gud i Kristus Jesus."

Jamen skal vi så ikke kæmpe mod synden? Jo, netop *derfor*, altså fordi det er virkeligheden, at vi er døde for synden og levende for Gud i Kristus Jesus, skal vi kæmpe mod synden (v. 12). Synden skal ikke være vores herre. Hvorfor ikke? Netop *fordi* vi ikke er under loven, men under nåden (v. 14). Fordi vi er sat ind i denne nye virkelighed, skal vi ikke stille os til rådighed for synden, men for Gud (v. 13).

Betyder det så, at synden er væk? Nej, Paulus skriver netop i v. 12, at vi ikke skal lade synden herske i vores dødelige legeme, så vi adlyder *dets* lyster. Legemet har altså stadig lyster, synden er der stadig, men vi kæmper nu frihedens kamp. Før, da vi var under loven, kæmpede vi *for at* leve op til Guds krav, gøre ham tilfreds og blive frie. Nu, under nåden, kæmper vi *fordi* vi er købt fri og fordi Gud *har* velbehag i os – for vi er døde for synden og levende for Gud i Kristus. Før kæmpede vi for at *blive* frelst (det er lovtrældom), nu kæmper vi fordi, vi er frelst (det er helliggørelse).

Det er så vigtigt, at få fat i, at det er nåden og ikke loven, der er drivkraften i helliggørelsen. Det samme evangelium, som Guds ord forkynder til frelse, forkynder det også til helliggørelse. Helliggørelsens udgangspunkt og centrum er og bliver Jesu kors. Ved sin død og opstandelse har Jesus befriet os fra syndens *skyld*, men han har også befriet os fra syndens *magt*. I mødet med nåden, mister synden sin ret til at anklage os, men den mister også sin magt over os, for vi er døde fra den. Det betyder som sagt ikke, at der ikke er nogen synd at kæmpe mod længere, men det betyder, at vi kæmper med friheden som forudsætning og ikke som mål.

Dette møder vi også stærkt i Hebr 12, hvor kristenlivet sammenlignes med et løb. I det løb formaner vi til at frigøre os fra synden. Hvordan? Det gør vi vel at mærke ikke ved at rette blikket indad og opmærksomheden mod synden – nej, det gør vi "... idet vi ser hen på Jesus, troens banebryder og fuldender..." (v. 2). Hvor befriende! Vi skal løbe og kæmpe med blikket rettet mod ham, som har vundet for os. Ja, netop fordi han har vundet, skal vi kæmpe. Det er ikke udelukket, at det er en hård kamp, men netop ved at se på ham, som ved sin kamp har vundet for os, skal vi undgå at blive trætte.

Et forvandlende syn

Der sker noget med os, når vi ser på Jesus. Et af de steder, som har fyldt mig med forundring, og som siger noget om det, er 2 Kor 3,18: "Og alle vi, som med utilsløret ansigt i et spejl skuer Herrens herlighed, forvandles efter det billede, vi skuer, fra herlighed til herlighed, sådan som det sker ved den Herre, som Ånden er."

Når vi ser Herrens herlighed, når vi ser lidt af, hvem han er og hvad, han har gjort for os, så sker der noget med os – så forvandles vi, og vi forvandles vel at mærke efter det, vi ser. Det betyder ikke, at vi bliver syndfrie, men det betyder faktisk, at vi kommer til at ligne ham mere. Det er helliggørelse.

Det, som er så tankevækkende ind i denne sammenhæng, er, at endnu er det "kun" det billede, som vi skuer i et spejl, vi forvandles efter. En dag, siger Guds ord, skal det blive anderledes: "Mine børn, vi er Guds børn nu, og det er endnu ikke åbenbart, hvad vi skal blive. Vi ved, at når han åbenbares, skal vi blive ligesom han, for vi skal se ham, som han er" (1 Joh 3,2).

Og synden skal ikke være der mere...

Daniel Burgdorf f. 1976

Stud.theol. siden 1999,

tidligere rejsesekretær på DBI og lærer på LMH, Prædikant i LM, Københavns Afdeling.

Evangeliet som drivkraft

TEMA

12

Af Henrik Haahr Hansen

Vi ved det godt alle sammen: Det er ikke gerninger, der frelser. Din nye bolig på den nye jord skal du ikke selv skrabe sammen til. Det er Jesus alene, der har sørget for den. Den står klar til dig, og du skal bare tage imod og må glæde dig til at flytte ind. Det ved i hvert fald nok de fleste, der vælger at give sig i kast med en artikel i Budskabet om helliggørelse. Men – ved vi nu også det? Lever vi som om, vi ved det? Tænker vi som om, vi ved det?

Hvordan har du det?

Der er vel aldrig blevet foretaget så mange spørgeundersøgelser som i dag. Snart sagt alle steder, på gågader, ved dørene, i telefonen osv. kan vi blive bedt om at forholde os til nogle gange de mest besynderlige spørgsmål og problemstillinger, som nogle gange er så langt ude, at det kan være svært at holde masken. Et noget andet spørgsmål som meget gerne skulle have relevans, og som du måske også ofte har hørt, er spørgsmålet "hvordan har du det med Gud?" Hvilken retning går tankerne i, når du stiller dig selv det spørgsmål?

I lutherske kredse vil påfaldende mange nok uvilkårligt rette blikket mod andagtslivet, det personlige liv med Gud, bøn og bibellæsning. Får jeg noget ud af det, jeg læser? Er min bøn til

Gud stivnet i pligtremser og floskler? Det kan også være nærliggende at kigge på opgaver i menigheden, frimodigheden og lysten til at fortælle om Gud i hverdagen og til at dele Guds ord med andre kristne, forholdet mellem personligt forbrug og penge til missionen, hvordan det går med vanesynder osv. osv. Der er uendeligt mange problematikker at rette øjnene mod, og der vil altid være et eller andet, der tynger og nager. Om ikke andet så er det da så "heldigt" i vores kredse, at det også kan blive et tyngende problem, hvis man ikke kan finde noget, der tynger - for så må der virkelig være noget galt et eller andet sted! Som Rosenius skriver: "Den tro og fred, som ikke bliver anfægtet, er falsk."

Men hvordan gled vi nu nærmest pr. automatik over til at forholde os til synd og anfægtelser? Spørgsmålet lød: "Hvordan har du det med Gud?"

Lidt begrebsforvirring

I luthersk forkyndelse og kristendomsundervisning er der god tradition for at skelne skarpt mellem retfærdiggørelse og helliggørelse. Retfærdiggørelse er det, der er sket på det lodrette plan i forholdet til Gud, hvor helliggørelse er det, der sker på det vandrette, mellemmenneskelige plan. Og det er mildest talt noget

rod, hvis vi får de to ting blandet sammen! En sammenblanding kan lede ind i lovtrældommens præstationsræs eller en mangelig foragt for gode gerninger. Pædagogisk set er det på mange måder smart og hensigtsmæssigt at dele det så skarpt op; det er nødvendigt med en klar og tydelig grænse, så vi undgår nogle meget alvorlige misforståelser i forhold til centrale spørgsmål om frelsen, vores tro og vores liv.

Misforståelser som ikke gøres mindre hyppige på grund af den sprogligt set ganske tætte forbindelse mellem at "gøres hellig" og at "gøres retfærdig". Vi skal tænke os om en ekstra gang, før vi overhovedet bruger udtrykkene "helliggørelse" og "retfærdiggørelse," for måske er forskellen så nogenlunde gennemskuelig for dig, der har været på bibelskole eller er ved at være helt godt dus med Martin (Luther) og Carl Olof (Rosenius), men vi må være opmærksomme på, at udtrykkene i sig selv sprogligt set vel nærmest er identiske og langt fra indlysende at hitte rundt i.

Desuden må vi være opmærksomme på, at den traditionelle brug af den teologiske term "helliggørelse" ikke uden videre kan overføres på 92-oversættelsens noget bredere tale om "helliggørelse."

Men begrebsforvirringen stikker desværre dybere end til det rent sproglige. Det viser tankemønsteret ud fra spørgsmålet "hvordan har du det med Gud?" med skræmmende tydelighed. Det skulle være så klart ud fra Guds ord, at vores frelse alene hviler på Jesus Kristus, Guds lam, som bar alverdens synd. Og vi får det også gang på gang at vide i forkyndelsen. Så ofte at vi for længst *burde* have forstået det og egentlig ikke have behov for at høre det igen.

Åndelig hovedrengøring

Præstationskristendom kan vi hurtigt blive enige om at for-dømme. Også *for* hurtigt. Når vi taler om farisæerne i det Nye Testamente, finder vi med forbavsende sikkerhed og målbevidsthed Rosenius-kosten frem fra skabet og fejer dem uden tøven af banen: De har ikke set til bunds i deres syndige natur, men tror stadig, at de kan gøre sig selv retfærdige ved at leve efter loven. Ja, man må tage sig til hovedet ... Og nu vi er begyndt at feje skidt sammen, kan vi da også lige få den moderne frem-

gangsteologi med op på fejebakken. Det er uhyggeligt, hvordan man kan få ud af Bibelen, at tungetale og dæmonuddrivelse er kendetegnene på enhver sand kristen, og at syge mennesker kun lider, fordi deres tro er for svag.

Og hvor har vi ret! Det er da skingrende naivt og uden nogen forståelse for hverken Gud eller mennesker, hvis man tror på sådan noget selvhøjtideligt-humanistisk vrøvl om, at vi små og forstandsforvirrede mennesker med vores højteologiske horisont og vores gode og glimrende gerninger skulle kunne gøre fra eller til overfor Gud og vores frelse.

Men måske skulle vi alligevel først og fremmest tænke på at feje lidt for egen dør frem for at koste rundt med de andre? I stedet for at søge at blænde de andre kirkesamfund med evangeliets projektør, skulle vi prøve at lade den kaste lys over vores eget gudsforhold, så vi får øje på alle de af vores egne misforståelser og vrangforestillinger, som trives fint, så længe vi ikke selv lader evangeliets lys trænge ind og give os lyst til åndelig hovedrengøring.

Vi må aldrig blive så selvsikre og snobbete i vores kristendom, at vi lader Fil 3,16 være vores lille Bibel i stedet for Joh 3,16!

Evangeliets dårskab

Der er noget mærkeligt ved evangeliet! Vi læser i 1 Kor 1,18, at evangeliet er en "dårskab" for dem, der fortæbes, men at det for os, der frelses, er "Guds kraft." En ting, som vi ikke må glemme, er imidlertid, at der også stadigvæk er noget i os, der regner evangeliet for en tåbelighed. Vi, der frelses af Guds nåde, er ganske vist blevet nye mennesker, som kan glædes over evangeliet, men det er ikke hele sandheden, for i os er der en stadig protest og uvilje mod alt, hvad Guds ord forkynder. Der er noget i os, som hårdnakket stritter imod Gud og ikke vil leve det nye liv. Og der er noget i os, som ikke *vil* acceptere, at vi ikke selv skal gøre noget for at blive frelst. Det er ikke muligt for noget menneske at blive denne modstand mod evangeliet kvit. Det er den modstand, der gør, at helliggørelsen opleves som et ubehageligt tillæg til evangeliet; det er den modstand, der prøver at hindre evangeliet i netop at blive den "Guds kraft," som også er drivkraften bag enhver sand helliggørelse.

Ganske vist giver en luthersk kristendomsforståelse sig ikke så tydeligt udtryk i præstationskristendom som eksempelvis fremgangsteologien, men vi må ikke være så naive, at vi bilder os ind, at vi har overvundet vores egen indre fremgangsteolog, om den så skjuler sig bag aldrig så mange ydre, fromme og lutherske læresætninger. Det drejer sig om noget helt fundamentalt, et grundvilkår for ethvert menneskes religiøsitet; at vi skal præstere noget for at blive frelst. Det er den almenreligiøse tanke, som vi kan finde i alle mulige andre religioner og som spørger i enhver kristen, men som ikke desto mindre er fuldstændigt fremmed for Bibelens budskab.

Netop dette er det jo også, som med al ønskelig tydelighed viser, at kristendommens "idé" simpelthen umuligt kan være udsprunget i noget menneskehjerte. Ret forstået: Det kan simpelthen *ikke lade sig gøre* at blive kristen! Det kan ikke *lade sig gøre* at tro evangeliet! Netop sådan er evangeliets natur: Du har intet andet at gøre end at tage imod Guds nåde og i al magtesløshed lade Gud holde dig fast og sætte al din lid til hans kærlighed, trofasthed og barmhjertighed.

To træer, samme kilde

Men – vi *vil* ikke acceptere denne magtesløshed! Almenreligiøsitetens noget-for-noget-dyr vil altid gnave et eller andet sted og gemme sig i en stadigt mere effektiv camouflage. Som kristne må vi være på en konstant jagt efter disse udspekulerede dyr, men vi må aldrig bilde os ind, at vi får dem udryddet.

I alt vores flittige besvær med at forklare at helliggørelsen og retfærdiggørelsen er to helt forskellige træer, kan det være, at vi kommer til at overreagere og skære så dybt igennem, at vi afskærer helliggørelsestræet fra at nærme sig og vokse ud fra den samme bæk som retfærdiggørelsens stedsegrønne enebærtræ: evangeliets rislende kildevæld.

I vores forsøg på at afværge den højst uheldige sammenblanding af helliggørelse og retfærdiggørelse, kan vi alt for let komme til at behandle dem som to træer, der ikke bare er vidt forskellige, men også står så langt fra hinanden, at de umuligt kan have rod det samme sted. Det bliver til to størrelser, der er

helt uafhængige af hinanden, ja ligefrem kæmper mod hinanden – evangeliets retfærdiggørelse, som sætter fri, og lovens helliggørelse, som binder igen. Det er slavesindet, der slår igennem: Så snart vi sættes fri, søger vi at blive bundet igen, og vi bruger enhver tænkelig undskyldning for at slippe for den evangeliske frihed. Så snart vi har fejlet det ene noget-for-noget-dyr væk, er der et andet, der stikker snuden frem et nyt sted.

Helliggørelsen gøres altså til et lovtillæg til evangeliet, som vi skal overholde, hvis vi nu også vil være *sande* kristne. Dette tillæg tiltaler vores natur, for vores stolthed bryder sig ikke om, at det er Gud, der skal sørge for det hele. Vi *vil ikke* acceptere, at vores forstand fejlfungerer, at syndens egoisme gennemsyrrer alt, hvad vi gør og føler – vi *vil ikke* acceptere vores totale magtesløshed overfor Gud, som ellers hele Bibelen vidner om fra A til Å.

Men der er også noget i os, som ikke ønsker denne trældom under vores egen stolthed. Der er noget i os, som ønsker at hvile i evangeliet; det er den nye natur, som mere end noget andet ønsker at tage imod Guds gave, fordi vi gennem Helligånden har erfaret Guds godhed og kærlighed. Og for denne natur er det noget helt igennem forfærdeligt, hvis helliggørelse og retfærdiggørelse kommer til at blive behandlet som om, det ene var lov og det andet evangelium.

At blive holdt fast

Vi må ikke få den opfattelse, at helliggørelsen er bagsiden af medaljen. Det er ikke noget, der kommer og gokker os i hovedet og får os ned på jorden, når vi har hørt evangeliet. Helliggørelse tager ikke noget fra evangeliet, for det er netop fra evangeliet, den henter kraften. Der hvor det bliver til krav og præstationer, som gør evangeliet mindre, har det intet med helliggørelse at gøre. "Alt hvad der ikke er af tro, er synd" (Rom 14,23). Også de gode gerninger og alt det af vores eget, som vi mener at kunne rose os af. Og som al synd er det noget dødbringende farligt. Der, hvor helliggørelse bliver et lovtillæg til evangeliet, der hvor vi forsøger at gøre vores gamle menneske til det nye i stedet for at søge at dræbe det gamle og give det nye plads, dér vil helliggørelsen stivne og Satan, den brølende løve, vil slikke sig

om munden og stille sig på spring klar til at sætte angrebet ind i præcis det øjeblik, hvor vi kommer til at stole så tilstrækkeligt meget på os selv og vores egen hellighed, at vi – bevidst eller ubevidst – vrider os løs fra den hånd, som Gud i sin nåde holder os fast med.

Som Brorson skriver: "Jeg går i fare, hvor jeg går." Men det er også sandt, at "jeg går med Jesus, hvor jeg går." Og så må vi bede ham om at beskytte os mod vores indre noget-for-noget-dyrs præstationskrav, som prøver at gnave det nådebånd over, der knytter os til ham. Lige så sandt det er, at vi er magtesløse, er det jo også, at Gud har al magt, og lige så ilde stedt, som vi ville være, hvis det var os, der skulle holde fast i Jesus, lige så trygge og sikre kan vi være, når vi lægger ansvaret for fastholdelsen over til ham, som alene kan og vil holde os fast til sig midt i vores troløse, håbløse og kærlighedsløse liv.

Fri og tryk i Jesus

Hvordan har du det med Gud? Det kan du læse i Guds ord: "Før verden blev grundlagt, har Gud i Jesus udvalgt os til at stå helleg og uden fejl for hans ansigt i kærlighed" (Ef 1,4). Hvis du er i Jesus, så kan det ikke gå bedre i dit forhold til Gud! Hvis du er i Jesus, har du bryllupsklæderne på og står uden fejl for Guds ansigt, lige meget hvor mange af Åndens frugter, du så kan genkende i dit eget liv.

Og: at være i Jesus er så passivt som noget kan være! Det er bare at tage imod hans dyrekøbte gave til os. Alene med denne frie nåde som kilde kan evangeliet blive en Guds kraft til helliggørelse i dit liv. Alene på baggrund af det frie evangelium giver det mening at lytte til de formanende dele i Guds ord. Som det siges i Hebr 13,9: "Hjertet styrkes af nåden" – og altså ikke af vores egen hjemmehæklede gerningsreligiøsitet. Vores naturs naturlige bevægelse er at glide bort fra denne frihed, og derfor er den

eneste måde, vi kan prøve at holde fast i det på, ved at høre og læse Guds ord igen og igen. At læse og høre Guds frisættende evangelium er – sammen med bønner og sakramenterne - den eneste sikkerhedsforanstaltning, vi kan træffe, mod at blive hevet ind i vores naturlige præstationskristendom.

Vigtigt er det så naturligvis at denne sikkerhedsforanstaltning ikke i sig selv bliver den gerning, som vi klynger os til. Det er sagt, at man ikke bliver en kristen af at gå ind i en kirke, lige så lidt som man bliver en bil af at gå ind i en garage. Men ved at læse og høre Guds ord, åbner vi op for, at Gud selv kan begynde at handle i os og skabe Åndens frugter i vores liv. Denne Guds handling i os vil vi ikke opleve som noget positivt, for den vil altid have karakter af noget, som står vores gamle natur meget imod.

Som det er "den største af alle kvindefødtes" (Luk 7,28) sidste vidnesbyrd i Joh 3,30: "Han skal blive større, jeg skal blive mindre." Dette er den på én gang opadgående og nedadgående "formkurve" for den helliggørelse, som du vil opleve, hvis du lader Guds ord virke i dit liv.

Helliggørelsen er en proces i os, som Gud har sat i gang og opretholder ved sit ord. Det er en proces, der kan gøre ondt og give megen ufred, men som aldrig skal gøre os usikre på, om vi er frelst – det er der ikke noget fromt i at være usikker på!

Hjælp os til aldrig
den trøst at forspilde,
at du er død for hver eneste sjæl!
Tvivle i vantro – nej, det er for ilde –
spotte Guds søn, blive frivillig træl.
Hjælp, Herre Krist,
mod fjendelist!
Blodet er nok, det er sikkert og vist!

C.O. Rosenius

Henrik Haahr Hansen f. 1983,

Student fra det Kristne Gymnasium 2003,
elev på LMH efteråret 2004 – foråret 2005

Herre over alle ting

– mit møde med et Luther-skrift

Når jeg læser i Luthers skrifter, bliver jeg igen og igen slået af, hvor aktuel han er. Han er selvfølgelig ikke dagsaktuel (det kan man vel dårligt forlange af en, der skrev for snart 500 år siden), men hvor er han dog livsaktuel!

Skriftet, *Om et kristenmenneskes frihed*, er ingen undtagelse. Her skriver Luther enkelt og klart om det helt grundlæggende for en kristen: Den frihed, som Kristus giver ved troen. I denne artikel vil jeg forsøge at trække nogle højdepunkter frem. Jeg håber det vil give dig lyst til at kaste dig over de små 30 sider som skriftet fylder. Af egen erfaring må jeg sige: Det kan blive nogle af de vigtigste sider du nogensinde får læst!

Baggrund

Luthers skrift *Om et kristenmenneskes frihed* blev til i efteråret 1520, som en del af et svar på pavens trussel fra juni samme år om at bandlyse Luther, hvis ikke han tilbagekaldte 41 kætterske sætninger. På den baggrund får man indtryk af, at Luther i dette skrift forsøger at være forsonlig. I forhold til Luthers øvrige skrifter er tonen næsten diplomatisk, når han i dette skrift forklarer indholdet af den kristne tro.

Henvisninger og citater i denne artikel er fra "Credoudgaven":

Martin Luther – Skrifter i udvalg: *Om et kristenmenneskes frihed m.fl.*, Credo Forlag: 1981.

To udsagn

Luther bygger skriftet op over to helt enkle, men samtidig ekstremt dybe og paradoksale udsagn:

En kristen er en fri herre over alle ting og ikke underordnet nogen.

En kristen er en ufri tjener i alle ting og underordnet enhver.

De to udsagn gælder samtidig og lige fuldt i en kristens liv. Luther har hentet de to udsagn hos Paulus (han henviser til 1 Kor 9,1 og Rom 13,2), og han forklarer baggrunden for dem således:

"Disse to udsagn om frihed og tjenerstilling er modsætninger. For at forstå dem, må vi tænke på, at enhver kristen har to naturer, en åndelig og en legemlig. Med henblik på sjælen kaldes den kristne et åndeligt, nyt, indre menneske, men med henblik på kød og blod kaldes han et legemligt, gammelt, ydre menneske. På grund af denne forskel bliver der i Skriften sagt ting om den kristne, som står i direkte modsætning til hinanden, som nu det, jeg lige har sagt om frihed og tjenerstilling" (s. 69).

Dette er udgangspunktet, og skriftet falder herefter i to hoveddele, der behandler hvert af de to udsagn.

En fri herre

Først understreger Luther altså friheden, og det er på en gang velgørende og provokerende at læse, hvordan han skærer ind til benet, når han viser at grundlaget for den kristnes frihed ikke findes i noget ydre:

”Den kristnes retfærdighed og frihed eller omvendt hans uretfærdighed og trældom er hverken af legemlig eller ydre art. Hvad gavner det sjælen, at legemet er uden lænker, frisk og sundt, spiser, drikker og lever, som det vil? Og på den anden side, hvad skader det sjælen, at legemet er fanget, sygt og afkræftet, sulter, tørster og lider, som det ikke gerne vil? Ingen af disse ting når ind til sjælen, så de kan befri eller fange den, gøre den god eller ond ... Ja, det gavner end ikke sjælen, om man med sit legeme beder bønner, faster, valfarter og gør alle gode gerninger, som til enhver tid kan udføres legemligt. Det, som skal bringe og give sjælen retfærdighed og frihed, må være af en ganske anden art. På den anden side skader det ikke sjælen, om legemet bærer verdslige klæder, opholder sig på uindviede steder, spiser, drikker, unglader pilgrimsrejserne og bønnerne og lader alle de gerninger ugjorte, som de ovennævnte skinhellige udfører” (s. 70).

Som sagt, det er provokerende, ja, det er vel i én forstand en lodret løgn at påstå, at sjælen er helt upåvirket af ydre faktorer som sult, tørst og lidelse. Vi vil i dag typisk være meget mere optaget af at vise sammenhængen imellem de ydre faktorer og sjælens indre liv. ”En sund sjæl i et sundt legeme”, lyder tidens slogan, og vi er vel også mange der har oplevet, at legemligt

velbefindende smitter af på sjælens friskhed. Og tilsvarende vil vi også være tilbøjelige til at understrege vigtigheden af gode vaner i det kristne liv: f.eks. regelmæssig bøn og bibellæsning.

Det er alt sammen rigtigt nok, men Luther taler om sjælen på en anden måde i dette skrift. Og netop her finder vi det, som er så befriende ved Luther: hans evne til at tænke og tale rendyrket teologisk. Og i teologisk forstand er der intet ydre, der kan påvirke sjælen – ikke engang bøn.

”Sjælen har intet andet, hverken i Himmelen eller på jorden, hvormed den kan leve, være retfærdiggjort og fri, ja være en kristen, end alene det hellige evangelium, Guds ord, forkyndt om Kristus ... Så må vi da være forvisset om, at sjælen kan undvære alle ting undtagen Guds ord. Får den ikke Guds ord, er der intet, som kan hjælpe den. Men når sjælen har Guds ord, så behøver den heller ikke noget andet” (s. 70-71).

Derfor er det den strengeste straf, når Gud tager sit ord fra mennesker, og omvendt den største nåde fra Gud når han lader sit ord lyde.

Bud og løfter

Guds ord kommer til mennesker som to slags ord, nemlig bud og løfter. I det følgende introducerer Luther den kendte og grundlæggende skelnen mellem lov og evangelium, selvom han her i skriftet bruger udtrykkene: bud og løfte.

”Budene lærer og foreskriver os mange slags gerninger, men dermed er de endnu ikke gjorte. De giver os anvisninger, men hjælper os ikke. De lærer os, hvad man skal gøre, men giver ingen kraft til at gøre det. Derfor er de kun bestemt til, at mennesket i dem skal se sin magtesløshed over for det gode og lære at opgive håbet om egen formåen ... Mennesket lærer ved budene

sin afmagt at kende. Man erfarer angsten for, hvordan man skal efterkomme budet. For budet skal opfyldes, hvis mennesket ikke skal blive fordømt. Den, som har erfaret dette, er blevet ret ydmyget og tilintetgjort i egne øjne. Han finder intet hos sig selv, hvorved han kan blive from.

Så kommer da det andet ord, Guds løfte og tilsagn. Det siger: Vil du opfylde alle bud, blive dit onde begær og din synd kvit, således som budene uomgængeligt kræver det? Se da, tro på Kristus. I ham tilsiger jeg dig al nåde, retfærdighed, fred og frihed. Tror du det, så har du det. Tror du det ikke, så har du det ikke. For det, som ikke er muligt for dig ved nogen lovgerning, og den slags er der mange af, skønt de er nytteløse, det bliver let og enkelt for dig ved troen. Thi jeg har kort og godt sammenfattet alt i troen. Den, som har troen, har alt og er salig, og den, som ikke har troen, skal intet have" (s. 73-74)

Det er fantastiske ord at læse. Igen er de nærmest provokerende enkle og skarpe, men samtidig netop derfor så befriende: "Tror du det, så har du det. Tror du det ikke, så har du det ikke."

Senere i skriftet får vi en antydning af at Luthers skelnen imellem lov og evangelium ikke skal forstås skematisk, som en tidsrækkefølge: først lov, så evangelium.

Luther skriver: "Thi angeren har sin kilde i budene, troen har sin i Guds løfter. Altså bliver mennesket ved troen på Guds ord retfærdiggjort og ophøjet, når det *samtidig* ved frygten for Guds bud er ydmyget og kommet til selverkendelse" (s. 89, min kursivering)

Der er tale om en saglig, dynamisk skelnen.

En kristen hører hele Guds ord, både lov og evangelium, samtidig. Uden loven mister evangeliet sin dybde og bliver indholdsløst, men omvendt er loven, budene og angeren til ingen nytte uden evangeliet.

Derfor understreger Luther: "Man må ikke prædike kun det ene slags Guds ord, men dem begge" (s. 89).

Troen

Efter denne skelnen mellem bud og løfter går Luther videre med at tale om troen, og hvad den skænker et menneske.

Alle Guds ord er hellige, sande, retfærdige, fredsstiftende, frie og fulde af alt godt. Den som tror disse ord og hænger ved dem med virkelig tillid, han eller hun bliver helt og fuldt forenet med ordet, så alle ordets egenskaber bliver sjælens egne. Som et stykke jern der lægges ind i essen bliver helt rødglødende, så man ikke kan skelne mellem jern og ild, sådan forenes sjælen helt og fuldt med Ordet, så Ordets egenskaber bliver sjælens ved troen (s. 74-75).

Det er alene troen der kan udvirke dette. Ingen god gerning kommer op på siden af troen. For der er ingen god gerning, der hænger så fast ved Guds ord, som troen gør.

"Den, som tror et andet menneske, tror ham, fordi han anser ham for at være en retskaffen, sandfærdig mand. Dette er den største ære, et menneske kan vise et andet, ligesom det omvendt er den største skændsel, når han regner ham for en upålidelig, løgnagtig og letsindig mand. Sådant er det også, når sjælen fast tror Guds ord: så holder den Gud for at være sandfærdig, from og retfærdig, og dermed viser den ham den allerstørste ære, den kan vise ham ... På den anden side kan man ikke vise Gud større vanære end den ikke at tro ham. Dermed anser sjælen ham nemlig for at være uduelig, løgnagtig og letsindig" (s. 75).

Dette er også baggrunden for, at kun troen og ingen gerning kan opfylde det første bud om at ære Gud alene.

"Selv om du fra top til tå var fuld af bare gode gerninger, så var du alligevel ikke retfærdig og gav ikke Gud nogen ære, og altså opfyldte du ikke det første bud. Thi man kan ikke ære Gud uden at tilskrive ham sandhed og alt godt, for sådan er han virkelig. Men det gør de gode gerninger ikke. Det gør alene troen" (s. 77).

Luther bruger herefter nogle fantastiske bibelske billeder om den rigdom et menneske får del i igennem troen.

Det ene er bryllupsbilledet. Troen forener sjælen med Kristus som en brud med sin brudgom. Og dette ægteskab indebærer, at alt nu bliver fælleseje. Kristus har alt godt og al salighed, og

det bliver nu sjælens ejendom. Sjælen har al last og synd på sig, og det bliver Kristi ejendom. Det er et helt igennem herligt bryllup. Den rige, ædle, retfærdige brudgom, Kristus, gifter sig med den stakkels foragtede, onde prostituerede. Han befrier hende fra alt ondt og smykker hende med alt godt (s. 76-77).

Kristus er ikke bare brudgom, han er også konge og præst. Hans konge- og præstedømme er ikke jordisk men åndeligt og usynligt. Dette konge- og præstedømme deler han med os ved troen (jf. 1 Pet 2,9).

"Og sådan går det da til, at et kristenmenneske ved troen hæves så højt over alle ting, at han åndeligt bliver herre over alle ting. Ingen ting kan nemlig skade ham på hans salighed ... Det herredømme, kristne har, er åndeligt. Det udøves under legemlig undertrykkelse, dvs. jeg kan, når det gælder min sjæl, gøre fremskridt, om også jeg mangler alt, så at selv død og lidelse må tjene mig og være mig nyttige til salighed.

Det er sandelig en høj, ærefuld værdighed og et virkelig almægtigt herredømme, en åndelig kongemagt, hvor intet er så godt eller så ondt, at det ikke må tjene mig til gode, når jeg tror. Dog, jeg behøver det ikke, for min tro er mig nok.

Se, hvor dyrebar denne de kristnes frihed og magt er" (s. 79).

En ufri tjener

Efter på denne måde at have understreget den kristnes forunderlige frihed i troen, går Luther over til at behandle det andet udsagn: *En kristen er en ufri tjener i alle ting og underordnet enhver.*

Luther har i det foregående understreget troens betydning, og at troen uden gerninger skænker retfærdighed. Nu kunne man tro, at det betyder, at vi overhovedet intet skal gøre. Men sådan er det ikke, understreger Luther, for vi er ikke kun "indre mennesker", der er helt og holdent præget af det åndelige. Og i det legemlige liv på jorden er der stort behov for gerningerne. Her må man ikke gå arbejdsledig, men legemet skal opøves, så det bliver lydigt imod og kommer til at ligne det indre menneske (s. 82).

Den falske hensigt

Men gerningerne må ikke gøres med den hensigt, at mennesket derved skal blive retfærdigt for Gud. Troen tåler nemlig ikke

denne falske hensigt. Troen skal være den eneste fromhed og retfærdighed for Gud.

Et kristent menneske "behøver ingen gode gerninger for at blive retfærdig og salig, for troen giver ham alt til overmål. Og dersom nogen var så tåbelig at mene, at han ved en god gerning kunne blive retfærdig, fri, salig eller kristen, da ville han miste troen og med den alting – akkurat som hunden, der bar et stykke kød i munden og samtidig snappede efter spejlbilledet i vandet, så den derved mistede både kød og spejlbillede" (s. 80).

En god mand gør gode gerninger

Det er derfor altafgørende, at de gode gerninger sker på baggrund af troen. "Gode, fromme gerninger gør aldrig nogen sinde en mand god og from, men en god, from mand gør gode, fromme gerninger. Onde gerninger gør aldrig nogen sinde en mand ond, men en ond mand gør onde gerninger. Altså må personen hele tiden være god og from forud for alle gode gerninger, så følger gode gerninger bagefter, de udgår fra den fromme, gode person" (s.86).

Denne rækkefølge er helt fundamental. De gode gerninger er en frugt af troen. Et godt træ kan ikke bære slette frugter, og et dårligt træ kan ikke bære gode frugter. Eller med et håndværkerbillede: Et godt eller dårligt hus gør ikke tømreren god eller dårlig. Bevægelsen går den modsatte vej: en god tømrer bygger et godt hus. Det er ikke værket, der skaber mesteren. Men som mesteren er, sådan bliver hans værk.

Og det er alene troen, der gør et menneske godt og fromt. "Ingen gerning, intet bud er nødvendigt til salighed for en kristen. Han er fri i forhold til alle lovbud, og af lutter frihed og for intet gør han alt, hvad han gør, uden at søge sin egen fordel eller salighed derved. Han er allerede mæt og salig ved sin tro og Guds nåde. Han gør kun gode gerninger for at vise Gud ære derved ... Der er intet, som kan gøre personen god undtagen troen, og intet kan gøre personen ond undtagen vantroen" (s. 87).

Dette er igen enormt skarp teologi og ganske provokerende for en almindelig menneskelig tankegang. På to måder:

Dels indebærer denne lære, at selv et menneske, der har begået de mest forfærdelige ting: mord, folkedrab, voldtægt

osv., ved troen alene kan blive helt retfærdig. I det forhold er gerninger ligegyldige, det kommer alene an på tro eller vantrø.

Dels bliver konsekvensen, at det kun er den troende, der i egentlig forstand gør gode gerninger. "Af menneskets tilstand, om det er troende eller vantrø, følger at dets gerninger er gode eller onde" (s. 86).

Rent mellemmenneskeligt kan både troende og vantrø gøre meget godt mod hinanden, men i teologisk forstand er det kun den troende, der gør gode gerninger.

"Af dette fremgår det klart, hvornår gode gerninger er forkastelige, og hvornår de ikke er det, og hvordan man skal forstå enhver lære, der indskærper gode gerninger. Thi hvis man drager den falske konklusion og fører den urigtige lære, at vi ved gerninger bliver fromme og salige, så er gerningerne allerede ikke gode, men helt forkastelige. Så er de jo ikke frie, og de spotter Guds nåde, som gør from og salig ved troen alene. Dette formår gerningerne ikke, og når de alligevel tager sig for at gøre det, da griber de ind i nådens værk og dens ære" (s. 88).

Om et kristenmenneskes næste

Det, som er sagt indtil nu, gælder om gerninger i al almindelighed. Luther forklarer endnu en gang, hvad en god gerning er ved at fokusere på en kristens gerninger i forhold til andre mennesker.

Her gælder det at "alle gerninger skal være rettede mod næstens behov, fordi enhver for sit eget vedkommende har nok i troen. Derved har han alle gerninger og livet i øvrigt til fri dispo-

sition til at tjene næsten med i frivillig kærlighed" (s. 90).

"Han skal tænke som så: Nuvel, min Gud har i og med Kristus givet mig uværdige og fordømte menneske al fromheds og saligheds fulde rigdom. Jeg har ikke fortjent det, det er af nåde alene. Men fremover behøver jeg ikke andet end at tro, at sådan er det. Åh, da vil jeg også fri, glad og for intet gøre, hvad der behager ham. Han har jo i rigt mål overøst mig med sine gaver. Som kristen vil jeg være dét mod min næste, som Kristus er blevet for mig. Jeg vil intet andet gøre, end hvad jeg ser, han trænger til, har gavn af og hvad der tjener ham til salighed. Dette vil jeg gøre, fordi jeg ved min tro har tilstrækkeligt af alting i Kristus" (s. 91).

Troen en kilde til kærlighed og glæde i Gud, og kærligheden er en kilde til et frit, villigt, muntert liv i uselvsk tjeneste for næsten.

Hermed har Luther givet endnu en udfoldelse af hvad en sand, god gerning er. "For en hvilken som helst gerning, der ikke sigter mod at tjene næsten eller tåle hans vilje, for så vidt som den da ikke tvinger til at handle mod Gud, er ikke en god, kristelig gerning" (s. 93). Modsætningen er når den enkelte med sine gerninger kun søger sit eget i den hensigt at sone sin synd og blive salig.

Konklusion

"Af alt dette følger den konklusion, at et kristenmenneske ikke lever i sig selv, men i Kristus og i sin næste. I Kristus ved troen, i næsten ved kærligheden. Ved troen føres han op over sig selv til Gud, fra Gud føres han igen ved kærligheden ned under sig selv, og dog bliver han altid i Gud og i guddommelig kærlighed ... Se, det er den rette åndelige, kristelige frihed, som gør hjertet frit fra alle synder, love og bud. Den er så højt hævet over enhver anden frihed, som himlen er over jorden.

Gud give os ret at forstå og bevare den!" (s. 94-95).

Flemming Bak Poulsen f. 1974

Cand.theol. 2004, Forlagsleder, LogosMedia,
Prædikant i LM, Københavns afdeling.

ETIOPIENS KIRKEHISTORIE II

Her følger den anden artikel om den afrikanske kirkeleder, Gudina Tumsa, som var generalsekretær i den evangelisk lutherske Mekane Yesus kirke i Etiopien.

I den første artikel (Budskabet 6/2005) satte vi fokus på den politiske og kirkelige virkelighed, han blev født og virkede i. I denne artikel vil vi beskæftige os med selve personen; hans tjeneste og hans teologi.

Gudina Tumsa

En kirkeleder under vækst og forfølgelse

21 Af Samuel Roswall

Gudina Tumsa blev født i 1929 (året er omstridt, idet nogle mener 1932). Stedet var Bodji, som er et område i provinsen Wollega i det vestlige Etiopien. Han tilhørte den store kushitiske oromostamme, som er meget udbredt i den vestlige og sydlige del af landet.

Oromoerne har altid virket dragene på missionsselskabernes indsats, idet stort set alle var hedninger indtil slutningen af 1800-tallet. På det tidspunkt søgte amharerne og dermed den ortodokse kirke at lægge det sydlige og vestlige Etiopien under sig – hvilket imidlertid skete i konkurrence med islam og evangelisk kristendom. For de evangeliske missionsselskaber viste det sig dog at være forbundet med store vanskeligheder at nå frem til de mange forskellige kongeriger i området.

Gudina voksede op i et hjem, der tilhørte den ortodokse kirke. Hans fader var bonde og handelsmand. Farbroderen var åndemaner og således en meget betydningsfuld person i lokalsam-

fundet. Til Gudinas barndoms minder hører oplevelsen af, at farbroderen gjorde unge kvinder til slaver, fordi deres forældre ikke kunne betale ham for hans ydelser.

I Bodji drev Mekane Yesus kirken en såkaldt læseskole med to evangeliske lærere. Her fik Gudina fra han var 10 år gammel sin første undervisning. Og her mødte han tillige evangeliet om den Jesus, som er stærkere end Satan. Det budskab tog han imod. Og allerede den gang viste han konsekvens og handlekraft. Uden at spørge om lov fældede han i hellig nidkærhed åndetræet ved farbroderens bolig, hvor man ofrede til Satan for at formilde ham i håbet om at man på den måde kunne undgå sygdom og ulykker. Det fremkaldte naturligvis landsbyens vrede, idet man nu var uden beskyttelse. Gudina måtte derfor flygte og kom til Nadjo, hvor Fosterlandsstiftelsen havde en missionsstation. Her fik han lov at bo og fortsætte sin skolegang. Efter to år tog han til storbyen Nakamte for at uddanne sig til sundhedsarbejder.

Først mistede han sin fader, som var blevet forgiftet i forbindelse med afslutningen af en bomuldshandel. Og kort efter mistede han også sin mor. Da han fik det at vide, tog han hjem til Bodji for at hente sine tre mindre søskende, som missionen også skaffede bolig til. Da han havde fået sin uddannelse, fik han arbejde på det nærliggende sygehus og giftede sig. Og allerede da begyndte han at rejse rundt for at prædike. Det er i dette dobbelte arbejde som sundhedsarbejder og som forkynder af evangeliet, vi har begyndelsen til den forståelse af kirkens arbejde, som han udviklede, og som er blevet kaldt "tjenesten for det hele menneske".

Gennem alt dette blev Gudina og hans hustru stadig mere bevidste om, at det var præstegerningen som lå foran ham. Og helt klart blev det for ham, da han modtog kirkens kaldelse. Dermed blev der taget hul på et nyt kapitel. Det indebar bl.a., at familien måtte flytte tilbage til Nadjo, hvor præsteskolens lå. Han var nu blevet 26 år gammel.

Det blev en hård tid for familien. Boligen var meget beskeden, og for hustruen var tiden fuldt besat af børnene, af at hente vand og brænde, af madlavning osv. Ved siden af sit studium, der varede ca. 3 år, begyndte Gudina allerede da at tage på lange ture, hvor han gik, gik og ... gik for at prædike evangeliet, arrangere kurser, yde praktisk hjælp til menigheder osv. Efter studiets afslutning blev han ordineret 20. april 1958 og blev præst i den store by Nakamte.

Qes (pastor) Gudina

I denne nye opgave markerede han sig igen som en konsekvent og tillige kompromisløs Herrens tjener. Han var nøjeregnende med, hvad han anså for ren bibelsk lære i forkyndelsen. Endvidere talte han mod flerkoneri og drikkeri. Dertil kom, at han talte for, at de unge i menigheden burde have plads i kirkens ledelse. Det førte til konflikt mellem ham og menighedens ledelse. Resultatet blev, at Gudina blev forflyttet til Kambata som evangelist. Her var befolkningen ikke oromoer, og sproget og kulturen var anderledes. Derfor måtte han her prædike på amharisk, som af en tolk blev oversat til lokalsproget. Han fik lov at opleve stor

modtagelighed for sin forkyndelse. Endvidere voksede han til at blive en betydelig prædikant og bibellærer. Kirkens præsident, Emmanuel Abraham, kaldte ham "vores Billy Graham".

I ECMYs ledelse var man imidlertid klar over Gudinas meneskkelige og åndelige udrustning. Ved hjælp af et stipendium fra Det lutherske Verdensforbund blev han i 1963 sendt til Amerika, hvor han på Luther Seminary i St. Paul Minnesota skulle tage en diplomgrad. Da han efter 3 år var klar til at rejse hjem, troede han, det var til en ny opgave som evangelist. Men det gik anderledes. Den 13.9.1966 blev han gjort til generalsekretær i Mekane Yesus Kirken. Og det er som sådan, han øvede en omfattende indsats i Etiopien og blev internationalt kendt.

Generalsekretæren

Gudina kunne være lun og humoristisk at være sammen med. Samtidig udstrålede han en naturlig autoritet. Det gjorde han bl.a. i kraft sin størrelse - han var mere end 2 m høj. Men især gjorde han det på grund af sin integritet. Hos ham var der sammenhæng mellem hans opfattelse og hans adfærd, og han var villig til at bære konsekvenserne af det, han havde tro for.

Han var vokset op nedefra i folket. Som barn og ung levede han sammen med jævne folk i et miljø, som var påvirket både af den ortodokse kirke, hedenskabet og den evangeliske kirke. Samtidig var han draget mod uddannelse og dygtiggørelse og viste sig hurtigt både åndeligt og intellektuelt at rage op over de fleste. Men i modsætning til andre, som fik mulighed for uddannelse, mistede han ikke forbindelsen til sine rødder. Derfor var det naturligt for ham både at overnatte i en fattig hytte og færdes på bonede gulve i international sammenhæng.

Gudina havde som mand og far megen tanke for hustru og børn og deres åndelige liv og fremtid. Hans sparsomme samvær med den nære familie var intensivt og præget af både munterhed og alvor med en blanding af sang, historier og diskussioner. I sit arbejde var han i ekstrem grad arbejdsom. På hans kontor i Addis Abeba var lyset tit tændt til langt ud på aftenen. Og hvis det ikke var tilfældet, var han ofte ude at prædike. Han kunne også være hjemme, bl.a. når han ønskede at hygge sig

med de mange mennesker, som ikke sjældent dukkede op i det beskedne hjem.

Når det drejer sig om hans udrustning og særpræg, er der især tre ting, som brænder sig fast på nethinden.

Han var en visionær ledertype med evne til at tænke strategisk, lægge planer og føre dem ud i livet. Hans lederprofil er ikke mindst tydelig i det memorandum, han 21. juli 1975 afleverede til kirkens præsident. Her gør han opmærksom på, at kirkens ledelse og medarbejdere er nødt til at betale en høj "discipelskabets pris" under de aktuelle (også økonomiske) vanskeligheder under det revolutionære styre.

For det andet havde han evne til at tænke teologisk og formulere sin teologi klart. Det fik stor betydning i forbindelse med kirkens store vækst, i forbindelse med de internationale kontakter til andre kirker og det lutherske verdensforbund, og endelig også da kirken skulle finde sin linie i forbindelse med revolutionen.

For det tredje kan man blive helt stille, når man tænker på hans integritet. Teologi var for ham ikke alene et spørgsmål om teori men om praksis – uanset omkostningerne. Teologi hang for ham sammen med "konkrete dagligdags erfaringer vedrørende livets almindelige anliggender ..."

Grundlæggende åndeligt udgangspunkt

Desværre er meget af Gudinas skriftlige materiale gået tabt. Alle hans notater, papirer og bøger fra studietiden i Amerika gik tabt i Suezkanalen i 1967. Ved sin død efterlod han sig mange notater og manuskripter. Men de gik tabt, da kirkens stab i hast måtte forlade kirkens administrationsbygning 13.11.1981. Kilderne til vores viden om ham er herefter de personer, som arbejdede sammen med ham samt de dokumenter, hvor han enten har været den reflekterende kraft, været pennefører eller begge dele.

Jesus Kristus er herre. Det var for Gudina et afgørende udgangspunkt. Forkyndelsen af evangeliet om Herren Jesus Kristus – betydningen af hans liv, tjeneste, død, opstandelse og nærvær ved Den hellige Ånd – havde for ham højeste prioritet for kirken. For ham selv havde dette ikke blot teoretisk karakter. Helt fra sin ungdom udfoldede han nærmest overmenneskelige

anstrengelser for at få forkyndt, at Jesus Kristus er Herre. Og han fik lov at opleve megen frugt af sin forkyndelse, hvilket kan hænge sammen med, at tilhørerne oplevede, at Jesus var Herre i Gudinas eget liv.

Hans udgangspunkt kommer tydeligt frem i et indlæg om forvaltning af evangeliet, som han havde på en konference i Addis Abeba knapt to år efter sin tiltræden som generalsekretær. Her sagde han bl.a.: "Når Paulus definerer evangeliet som "Guds kraft", som han ikke skammer sig ved (Rom 1,16), så godkender vi også, at det betyder intet mindre end nærværet af den levende Jesus Kristus, vor Herre."

Det hele menneske

I den livsnære forståelse af evangeliet havde sjælens evige frelse første prioritet. Men ikke sådan at dette var én ting og livet i den nuværende verden en anden. Mennesket var for ham en enhed, som Gud har skabt og genløst. Med det udgangspunkt udviklede han sin forståelse af "holistisk teologi" (hvor det åndelige og det materielle ses i sammenhæng og ikke som enkeltstørrelser).

Denne holdning ligger bag, når man betragter kirkens omfattende engagement i menneskets Gud-skabte værdighed. Den drev en omfattende sundheds- og skolevirksomhed. F.eks. kan nævnes, at kirken i 1974 drev 1.672 læseskoler med 151.000 elever. Endvidere havde man 25.000 elever i skoler med seks klassetrin og 1.100 i skoler med flere trin. Endvidere kunne nævnes hospitaler og udviklingsprojekter.

I hele dette engagement var det de undertrykte, der blev tilgodeset. Og i den daværende virkelighed blev alt dette arbejde gjort for mennesker som et udtryk for Guds kærlighed til det menneske, han har skabt.

Gudina Tumsas og Mekane Yesus kirkens overvejelser faldt sammen med hele det opbrud, der i 1960'erne og 70'erne var i international missionstænkning. Den involverede Gudina sig i. I et dokument fra juli 1975 gik han så langt som til at sige, at "Afrikansk teologi må udvikle en politisk teologi, som er relevant for det politiske liv i Afrika." Baggrunden for disse ord var hans forståelse af kirkens profetiske opgave med at sige fra overfor

uretfærdighed hos landets ledere og solidarisere sig med de undertrykte.

Når man som evangelisk kristen i Europa i dag læser de ord, spørger man uvilkårligt sig selv: Er ordene ikke udtryk for en sammenblanding af kristendom og politik? Og hvad er der blevet af den lutherske lære om de to regimenter?

Som udgangspunkt bør vi for det første kunne lade os konfrontere med spørgsmålet: Har vi som vestlige, lutherske kristne mistet den dennesidige dimension af vores eksistens. Kan vi f.eks. sige os fri for at have lagt ensidig vægt på at mennesker kommer til tro og når himlen, medens vi har været for tavse om livet mellem disse to punkter?

For det andet skal vi forstå, at holistisk teologi er udformet i en afrikansk sammenhæng. Altså på et sted hvor mennesker i vid udstrækning kun fik medicinsk hjælp og lærte at læse, hvis kirken i kærlighed kom det af Gud skabte menneske til hjælp. Hjælp til mennesket omfatter også hjælp til en fattig bonde med kone og syv børn, som bliver undertrykt af en godsejer. Tilsvarende tog den første kristne menighed sig af daglig maduddeling. Og når det drejer sig om vore egne europæiske breddegrader, kan vi tænke tilbage på pietismens tid i slutningen af 1600-tallet, hvor man ikke kendte til bistandslov m.v. Pietismen var med til at give liv til de rigtige – ortodokse – holdninger, og der blev etableret et omfattende arbejde til gavn for fattige og socialt svage.

For det tredje var Gudina Tumsa bevidst om, at mennesker skulle hjælpes til at få del i det evige liv. Dermed var han på kollisionskurs med megen økumenisk missionstænkning, som især vandt frem i 1960-70'erne.

Men, kan man ikke sige, at den holistiske teologi er optaget af en befrielsesteologi, som også har været fremme i Kirkernes Verdensråd? På en måde jo. Men alligevel med en meget afgørende forskel. Det var afgørende for Gudina Tumsas holistiske tænkning, at den dennesidige hjælp til mennesket ikke måtte spilles ud mod eller på nogen måde erstatte forkyndelsen af evangeliet med henblik på, at mennesket når den evige frelse. Det gjorde Mekane Yesus Kirken til et anliggende i en henvendelse den 9.5.1972 til Det lutherske Verdensforbund. Et dokument som

redegjorde for forholdet mellem åndelig og materiel hjælp og hjælpeorganisationernes prioriteringer. Her blev frelsens første-prioritet udtrykt med "Vi ser derfor udviklingen af det indre menneske som en første forudsætning for en sund og holdbar udvikling af vort samfund". Og den holistiske tænkning blev udtrykt med ordene: "Det er vores faste overbevisning, at medmenneskelig hjælp hverken er "et middel for at nå målet" eller "et mål i sig selv" men en integreret del af kirkens samlede ansvar".

For meget politiker?

Som evangelisk luthersk vesteuropæer kan man ikke lade være at stille det spørgsmål. Nogle af dem, der har været missionærer i Etiopien vil nok svare, at Gudina Tumsa var lidt for meget politiker. Og hvis det er rigtigt, er det et problem. For det første principielt i relation til toregimentelæren. For det andet praktisk, fordi det også i afrikansk sammenhæng kan føre til alliancer, som ikke er til gavn for kirkens anliggende.

I Wolloga-provinsen og i den stamme, han voksede op i, var der allerede i kejsertiden stærke politiske kræfter vendt mod Haile Selassies feudale styre. Og Gudina Tumsa var uden tvivl påvirket heraf. I hvert fald engagerede han sig i de fattiges og undertryktes vilkår. Og det var vigtigt for ham ikke alene at hjælpe men også sætte dem i stand til at forbedre deres vilkår. Men samtidig stod følgende ham klart: På grund af dets evige dimension kan evangeliet aldrig erstattes af nogen af de ideologier, som mennesker har opfundet gennem århundrederne (Memorandum 21.7.1975).

Set i sammenhæng med de faktiske forhold vil det ikke være retfærdigt at påstå, at Gudina Tumsa har brugt sin kirkelige stilling til fremme af rent politiske formål. Der er ingen dokumentation for, at han skulle have været partipolitisk engageret. Endvidere er det bemærkelsesværdigt, at Mekane Yesus Kirkens ledere den 28.10.1980 skrev et brev til det revolutionære styre med påstand om, at man "ikke har været involveret i noget fjendskab mod revolutionen eller nogen kriminel handling vendt mod landet". Det havde man ikke turdet skrive, hvis generalsekretæren havde været politisk involveret.

Martyren

En af hans store opgaver var at være leder under revolutionen. Han var levende optaget af at forbedre forholdene for den fattige befolkning. Men i sin erkendelse af forholdet mellem videnskabelig socialisme og kristendom var han en betydningsfuld vejleder, der med stort mod og personlig risiko afviste ethvert forsøg på at lade sig spænde for den ateistiske revolutions vogn – selv ikke da hans lillebror, Baro, foreslog det på ECMYs generalforsamling i 1976. Revolutionslederen Mengistu vidste, at Gudina Tumsa var meget indflydelsesrig. Han blev derfor opfordret til at arbejde for regeringen, bl.a. ved at rejse til Europa, hvor han skulle træde frem i medierne og slå fast, at der var religiøs frihed og ingen forfølgelse i Etiopien. Endvidere regnede man med, at han via sine mange internationale forbindelser kunne skaffe penge til styret. Det nægtede han, og herefter bad Mengistu sikkerhedstjenesten om at holde øje med ham – bl.a. ved at en af de ansatte på hovedkontoret var agent. Han vidste også i stigende grad, at han levede livet farligt.

Han blev første gang arresteret 11.10.1978, sidst på eftermiddagen, hvor han arbejdede på kirkens hovedkontor i hovedstaden. Han sad herefter fængslet forskellige steder i 3 uger. Han var tilsyneladende mistænkt for at etablere oprør, idet han blev forhørt om det fælleskirkelige råd, han var talsmand for. Det lykkedes hans kone sammen med noget mad at få smuglet en bibel ind til ham, så han kunne undervise medfanger.

Den 1.6.1979 blev han igen arresteret. Det skete efter et stort møde, hvor han havde prædikeret for flere tusinde. Han kom under voldsom psykisk tortur. Men det chokerede politiet, da han udtalte, at tortur ikke kunne gøre nogen forskel. For han kunne jo kun fortælle sandheden.

Han blev løsladt igen 23.6.1979 efter heftig politisk aktivitet. Sverige meddelte styret, at al økonomisk hjælp ville ophøre, hvis ikke der skete løsladelse. Endvidere engagerede Tanzanias præsident, Julius Nyere sig og tilbød Gudina Tumsa, at han kunne bosætte sig i nabolandet.

Efter sin løsladelse fik han at vide, at der var en plan klar, så han kunne reddes til Tanzania. Den tyske kirkeleder, Christian Krause, som meddelte Gudina Tumsa dette, fortæller om situationen: "Jeg fortalte ham om planen. Men nu fulgte noget, som aldrig før var sket i vort venskab. Han råbte højt og sagde: Her er min kirke og min menighed. Hvordan skulle jeg, som kirkeleder, kunne forlade min flok i dette prøvelsens øjeblik. Igen og igen har jeg tryglet mine præster om at blive på deres poster. Han citerede 2 Kor 5,15: 'Og han døde for alle, for at de, der lever, ikke længere skal leve for sig selv, men for ham, der døde og opstod for dem'."

Herefter så de to ikke hinanden mere. Den 28.7.1979 havde han om aftenen prædikeret over Luk 14,25ff. Efter mødet blev han bortført, og herefter hørte man ikke mere til eller om ham. Først da Mengistus styre var faldet, kunne en, der var soldat dengang, ca. 13 år senere fortælle, at kirkelederen var stranguleret samme nat, som han var taget om aftenen. Han kunne endvidere udpege begravelsesstedet. Mens fjernsynet var til stede, blev hans jordiske rester gravet op og lagt i en kiste. Og der blev efterfølgende holdt en bevægende ceremoni i hovedkirken i Addis Abeba.

En kirkeleder sagde i 1990: "Gudina forberedte os på, hvad der var i vente. Da forfølgelsen kom, forstod vi bedre, hvad der skete. Det hjalp os til at overleve".

Samuel Roswall, f. 1938

Tidl. functionschef i Told og Skat, tidl. redaktør af Budskabet og formand for Ordet og Israel, prædikant og forfatter (seneste bog: Tro til livet, LogosMedia 2003)

I forbindelse med den løbende drøftelse af et eventuelt (vielses)ritual for homofile par er det på sin plads at gøre opmærksom på Martin Luthers syn på homoseksualitet. Ikke uventet tager vor kirkes reformator klart afstand for en sådan praksis. Ganske vist foregår samlivet mellem mand og kvinde i ægteskabet heller ikke uden synd, men der er den afgørende forskel, at dette samliv i sig selv er gudvillet og gudskabt, mens homofili ifølge Luther er Djævelens værk.

Italiensk bryllup – uden Luther

I sin "Lille andagtsbog" fra 1522 bruger Martin Luther udtrykket "stumme synder" i forbindelse med forklaringen til det sjette bud. Budet overtrædes ikke kun ved direkte ægteskabsbrud, men også ved at dyrke sex på "unaturlige måder eller med unaturlige personer". Det er det, Luther her kalder stumme eller uhørte synder.

Hvad der helt konkret ligger i begrebet "stumme synder", og hvad "unaturlige personer" er, uddyber Luther ikke nærmere her i andagtsbogen. Luther synes åbenbart, det skal blive ved med at være stumme og uhørte synder, som man ikke taler om offentligt.

I sin forelæsning over Første Mosebog for de teologiske studenter i Wittenberg forklarer Luther dog noget modvilligt, hvad der gemmer sig bag udtrykkene. Det er i forbindelse med Sodoma og Gomorra i kapitel 19, som han er nået frem til i april 1539 (teksten).

Faktisk er det ham meget imod at gå nærmere ind på emnet, og han har mest lyst til at springe hele kapitlet over i sin forelæsning. Grunden er, at det handler om synder, der på dette tidspunkt

stort set var ukendte i Tyskland. Det er derfor, de kaldes stumme synder. På nudansk vil vi vel kalde det for uhørte synder. Det er synder, som på den tid stort set var ukendte og unævnte blandt almindelige mennesker. Man kendte kun til enkelte eksempler blandt ugudelige soldater og utugtige handelsrejsende. Disse uhørte synder, der drejer sig om sex på unaturlige måder og med unaturlige personer, var mest ubredt inden for klostermurene.

Luther oplyser, at det er noget, som især har bredt sig via en bestemt munkeorden, nemlig blandt karthåusermunkene. Det var en munkeorden, der havde hovedsæde i Italien, hvorfor denne form for synd også gik under betegnelsen "italienske bryllupper".

Som de fleste sikkert for længst har gættet, så drejer det sig om homoseksualitet, som altså var et meget begrænset fænomen på Luthers tid. I modsætning til hvad man ofte forestiller sig i dag, drejede det sig ikke kun om tilfældige, løse forbindelser eller en praksis, der var forbundet med kultiske ritualer. I så fald måtte man også kalde hele klostervæsenet for en kultisk begivenhed. Luther taler her om ofte langvarige forhold blandt munkene, der jo

Finn B. Andersen f. 1951

Cand.theol. 1992,

Web-redaktør på www.lutherdansk.dk

normalt var munke på livstid. Det drejer sig altså også om sådanne forhold, som man i dag ønsker at give kirkens velsignelse.

I forelæsningsen for studenterne ønsker Luther derimod langtfra at velsigne disse forhold. Han er nemlig overbevist om, at denne forbindelse af mennesker med samme køn stammer fra Djævelen. Luther siger det sådan: "Denne synd er nu ganske og aldeles imod naturen. For medens det er naturligt og indplantet i menneskets væsen, at en mand føler kærlighed og lyst til en kvinde, lader de denne naturlige begærlighed fare og får lyst til det, som er ganske og aldeles imod naturen. Hvorfra kommer da denne forkerte måde? Uden tvivl fra Djævelen, som så mægtig trykker og besværer den menneskelige natur, at han endog udslukker den naturlige lyst og begærlighed og opvækker en anden, som er mod naturen." (WA 19, 57).

Når Luther på trods af sin modvilje mod emnet alligevel gennemgår kapitlet, skyldes det, at teksten trods alt indeholder en nyttig og nødvendig lære:

"Vi ser nemlig, at så snart verden gør synder til vane, og folk trygt praktiserer dem, følger Guds straf snart efter.

Derfor skal vi lære at frygte Gud og tage kampen op mod vort kød og Djævelen, for at vi ikke skal komme i sådan synd og skam, som Gud ikke kan lade gå ustraffet hen."

Den medskabte tiltrækning mellem kønnene beskriver Luther med det latinske ord "appetitus". Dette ord kender vi jo udmær-

ket fra dagligsproget, hvor vi især bruger det om mad. Som det fremgår, kan det altså også bruges mere bredt om den gudskabte appetit mellem mand og kvinde. Og denne seksuelle appetit er altså gudvillet ifølge Luther. Før syndefaldet var denne appetit fuldstændig ren, og netop lige så naturlig som det at spise. Selve forplantningen ville have været lige så ærbar og naturlig som et middagsmåltid, og man ville have skammet sig lige så lidt over den seksuelle akt som over indtagelsen af føde.

Med syndefaldet er også alt dette blevet besmittet med synd. Ægteskabet er ganske vist stadig en guddommelig orden, men er nu også blevet en nødvendig orden for at undgå seksuelle synder. Når det gælder homofili, er der imidlertid ikke blot tale om syndens besmittelse af det seksuelle, men om en fuldstændig fordrejning af Guds skaberorden, ifølge vor kirkes reformator.

Homofili, italienske bryllupper og stumme synder er altså noget, Luther klart tager afstand fra som synd, der stammer fra Djævelen. Og denne afstandstagen kommer til udtryk helt centralt i de lutherske bekendelsesskrifter. I forklaringen til det sjette bud i Den Store Katekismus tager Luther netop afstand fra disse "stumme synder". Han siger her, at de katolske præster, munke og nonner sætter sig imod Guds orden og bud: "Enten lever de offentligt og skamløst i hor, eller de gør hemmeligt nogle ting, der er endnu værre, som man ikke engang tør nævne, men som man desværre så ofte har erfaret sandheden af."

Det er derfor trist, at en kirke, der bærer Luthers navn, nu ønsker at velsigne og ritualisere en synd, der ifølge Martin Luther selv er i direkte modstrid med de 10 bud og stammer fra Djævelen og som nedkalder Guds straf over hele vort folk.

Her begynder en ny spalte, "Horisont", hvor redaktionens medlemmer vil forsøge at sætte aktuelle og principielle forhold ind i en større sammenhæng. Spalten vil også indeholde passager fra den kirkelige debat og klip fra forskellige blade og aviser.

Sex og samfund

I det norske tidsskrift "Fast Grunn" (nr 5 – 2005) skriver Thomas Bjerkholt (præst i den Evangeliske Lutherske Frikirke):

"I samfundet har de homofile på mange måder vundet kampen om opinionen. En "kønsneutral" ægteskabslov kan blive en konsekvens af dette. Hvis det sker, har lovgivningen etableret et definitivt brud med klassisk, kristen samlivsetik. Bruddet er allerede sket m.h.t. det 5. bud, da vi fik fosterdrabsloven. Nu kan også det 6. bud stå for fald i lovgivningen. I flere kirkesamfund og i enkelte kristne organisationer accepteres det at bo sammen uden vielse i den forstand, at det ikke får nogen personalemæssige konsekvenser for dem, som lever således. Og fronten mod homoseksuelle forhold svækkes. I Den Norske Kirke er situationen dramatisk: Bispemødets flertal afviser at ansætte homofile der bor sammen i ordinerede stillinger, men biskopperne vil ikke afvise nogen samboende ved nadverbordet ..."

Den situation som Thomas Bjerkholt gennem dette lille klip beskriver svarer til de danske forhold. I dag er der få som kæmper for det ufødte barn (5. bud) og sådan vil for-

holdet til det 6. bud også være.

Der skal ikke drives hetz imod homoseksuelle. Guds Ords tale er enkel og klar: Det seksuelle samliv hører til mellem en mand og en kvinde, som gennem en offentlig og ordnet akt har lovet hinanden troskab. Det er imidlertid blevet så almindeligt at tingene flyder – nemlig når folk blot flytter sammen og indleder et seksuelt forhold – at mange ikke tænker over, endsiges begynder at reflektere over, at dette ikke er i overensstemmelse med Guds Ord.

Ovennævnte artikel slutter med at citere professor Hans Kvalbein, som skriver:

"Herren har givet os det levende ord, livets ord, det som giver liv. Og det er lige så klart som det altid har været: seksuelt samliv er forordnet af Herren indenfor det monogame, livslange ægteskab, der og bare der. Derfor bryder også 'det at bo sammen' helt fundamentalt med det kristne ægteskabssyn. Vi skal med udholdenhed og overbevisning forkynde de bibelske formaninger til et heligt liv. Dette vil ske i modvind. Hver dag møder vi den påtrængende urenhed. Men dette må vi fastholde med 'Der står skrevet' – både det Ordet siger til ugifte og gifte."

EK

Fundamentalt anslag mod friskoletanken

I en kronik i Kristeligt Dagblad den 3. november skriver pædagogisk konsulent Carsten Hjorth Pedersen i KPI under overskriften "Et fundamentalt anslag mod friskoletanken" bl.a. :

"Der har længe været stille om en stor sag. Det drejer sig om Undervisningsministeriets brev af 15. juni 2005, hvor det i skarpe vendinger præciseres, at kristne friskoler ikke må undlade at ansætte en lærer fordi vedkommende er praktiserende homoseksuel. Dette er for mig at se et fundamentalt anslag mod friskoletanken i Danmark.

(...) Med brevet fra juni 2005 tilkendegiver Undervisningsministeriet efter samråd med Beskæftigelsesministeriet, at, det vil det være i strid med loven, hvis en kristen friskole nægter at ansætte en ansøger til en lærerstilling med henvisning til, at vedkommende er homoseksuel også selvom arbejdsgiveren er en kristen friskole.

(...) Undervisningsministeriet har med denne udmelding antastet ansættelsesretten for kristne friskoler (og dermed i princippet alle friskoler) og hermed deres mulighed for at drive en skole i overensstemmelse med deres overbevisning. For

kan en friskole ikke ansætte lærere, der står inde for skolens formål og grundlag, er det ikke muligt at drive en holdningsskole.

Lad mig hindre et par misforståelser: Jeg ser intet problem, at kristne friskoler ansætter homoseksuelle lærere. Der må nemlig skelnes mellem at have en homoseksuel orientering og så at leve denne ud i homoseksuel praksis. Mit synspunkt har derfor intet med homofobi at gøre.

Det handler heller ikke om, at praktiserende homoseksuelle mangler evner til at være lærere. De kan være glimrende lærere, men de står med deres liv inde for nogle holdninger, der vil påvirke eleverne imod skolens holdning.

(...) Sagen er imidlertid langt bredere end som så. Den vedrører andre forhold på kristne friskoler, og den vedrører friskoler med andre holdninger. Hvis en kristen skole kan tvinges til at ansætte en praktiserende homoseksuel, så kan den også tvinges til at ansætte lærere, som benægter, at der findes en dobbelt udgang på livet. For det er vel den ultimative diskriminering, når man som bibeltro skoler formidler det syn til børnene, at der er et evigt liv og en evig død, og at det enkelte menneske ender sin tilværelse det ene eller det andet sted!"

Carsten Hjorth Pedersen retter i denne kronik søgelyset mod selve centrum i det kristen skolearbejde, nemlig ansættelsesretten. Statsmagten hverken skal eller bør ikke have indflydelse på, hvem en friskole ønsker

eller ikke ønsker at ansætte. Senere i samme kronik skriver Carsten Hjorth Pedersen:

"Skolerne må godt forskelsbehandle deres ansøgere, men så kan de ikke samtidig få statstilskud! Kommentar: Det er den mest brugte indvending – og den mindst brugbare. Staten støtter jo i vidt omfang talrige holdninger: Gennem sin folkekirke, med gavefradragsregler for alle mulige religiøse og politiske foreninger, via kunststøtte, gennem tips- og lottomidler. Der er pt. ganske vist tilløb til statslig sindelagskontrol; men en sådan magtsyg, emsig stat tror jeg, de fleste af os vil betakke os for. I øvrigt bliver det en skueret, hvis man har en friskolepraksis, hvor kun dem med de "rigtige" holdninger får penge. I Frankrig har de tradition for den slags; men det har vi ikke i Grundtvigs fædreland. Et demokrati skal kendes på, hvordan det behandler sine mindretal."

EK

Fællesskabet forkynder

I et temanummer af tidsskriftet ICHTYS (nr 3/05) om "Kirke, fællesskab & individualitet" skriver Leif Andersen blandt andet følgende om baggrunden for, at nogle mennesker opgiver troen på Gud af skuffelse over det kristne fællesskab:

*"Det er faktisk meningen med det kristne fællesskab, at **det skal fungere som en synlig forkyndelse af, hvordan Gud er.***

*Det skal illustrere, hvordan Guds kærlighed er overfor os. Og hvis det så fungerer som en parodi på fællesskab, hvor enhver meler sin egen kage og ingen tilgiver hinanden for noget som helst, **kan** mennesker faktisk ikke komme til anden konklusion: Jamen det må jo så også være sådan, Gud er ...*

*Og så kan vi igen sige så meget, vi vil, at det er da fuldstændig vanvittigt; man skal da ikke læse ud af vores måde at behandle hinanden på, hvordan Gud er – for Bibelen svar er: Jo, det skal man faktisk! **Det er meningen** med den måde, vi behandler hinanden på, at det skal illustrere, hvordan Gud vil behandle os. Det sind, vi har over for hinanden, skal illustrere det sind, Gud har over for os."*

Vi skal ikke ophøje menighedens fællesskab til en reklamesøjle for den almægtige Gud. Gud står over markedsføringsloven og kan ved sin Ånd og sit Ord skabe tro på trods af menneskers og menigheders svaghed, hvilket Leif Andersen også berører i artiklen.

Men samtidig har vi her at gøre med en vigtig og stadig udfordring for den kristne menighed; fællesskabet forkynder. Her er virkelig noget at arbejde på – ikke mindst i en tid, hvis dyrkelse af eneren og det individuelle, for mange fører til en livsbekræftende søgen efter et ægte fællesskab, der vil tage imod mig som jeg er.

"Lad os ikke elske med ord eller tunge, men i gerning og sandhed" (1 Joh 3,18).

FBP

Omkostningerne ved at følge Jesus

Som missionssekretær i Luthersk Missionsforening (LM) har jeg det privilegium med jævne mellemrum at komme på besøg i Tanzania i Afrika. Fordi jeg selv har arbejdet som missionær i Tanzania, og derfor kender sproget og er fortrolig med kulturen, lykkes det ikke så sjældent at komme i nærkontakt med afrikansk kirkeliv og lokale kristne. Det møde oplever jeg ofte ransagende og udfordrende fordi jeg igen og igen synes at møde en enkel og umiddelbar tillid til Gud og en næsten selvfølgelig afhængighed af ham, som jeg skal lede længe efter hos mig selv.

Jeg ser også andet, når jeg er i Tanzania og er klar over, at alt ikke bare er godt, når det gælder afrikansk kirke og kristendom. Alligevel er det sådan, at de livsvilkår, som menneskelivet byder på i Afrika, er med til at præge kristenlivet der, på samme måde er de livsvilkår vi lever under i vores del af verden med til at præge vores liv som kristne.

I juni 2005 var jeg på besøg i Mwanza i Tanzania, hvor LM er ved at begynde en ny afdeling af litteraturarbejdet, Soma Biblia. Her mødte jeg Elias, der er evangelist i den lutherske kirke og som på deltid er udlånt til at hjælpe til i LMs litteraturarbejde. Elias fortalte mig en del af sin historie, og om hvordan det gik til, at han blev evangelist.

Elias er ikke født og opvokset i Mwanza men kommer fra den centrale del af landet, hvor han er opvokset i en kristen familie. Forholdsvis tidligt i sin ungdom gjorde han det, som mange unge i Tanzania gør. Han tog til hovedstaden, Dar es Salaam, i håb om at finde arbejde og tjene penge. Det lykkedes for ham at få arbejde som kok på et hotel først og senere i byggebranchen, hvor han begyndte som almindelig arbejdsdreng. Men man fandt hurtigt ud af, at han var en både stabil og pålidelig fyr, og derfor fik han gradvis mere og mere betroede opgaver. Så vidt jeg ved, fik Elias ikke nogen egentlig uddannelse. Han blev gift og fik børn, og på et tidspunkt var der nogle fra kirken, der opfordrede Elias til at blive evangelist, men det var han ikke indstillet på. Han havde et arbejde med en god indtægt, og det betød, at han kunne holde mange af de problemer fra døren, som en stor del af befolkningen i fattige lande slås med. En dag, hvor han arbejdede i et firma, der skulle begynde et byggeri i Mwanza, blev han bedt om at tage dertil for at være med i det. I første omgang blev familien i Dar es Salaam, men Elias fandt hurtigt ud af, at livet i en stor provinsby var meget enklere end i hovedstaden, og derfor besluttede de at flytte permanent til Mwanza. Her gik det ikke mindre godt for Elias. Han havde en levestandard bedre end de fleste og mange betragtede ham sikkert både som heldig og som lykkelig.

Anker Nielsen, f. 1963

LM's missionssskole, 1987,
Master.teol. fra Fjellhaug Skoler, Oslo, 1996.
Missionssekretær i LM.

En dag kom de ældste fra den menighed i Mwanza, hvor han hørte til og opfordrede ham til at blive evangelist. Denne gang kunne Elias ikke ryste det af sig på samme måde som tidligere. Han snakkede med sin kone om det, og de blev enige om, at det måtte være Gud, der ville, at Elias skulle være evangelist. Han kvittede derfor sit arbejde og tog på bibelskole i to år i Kiabakari, hvorefter han begyndte som evangelist i den lutherske kirke i Mwanza.

Fra min tid som missionær i Tanzania ved jeg, at det er de færreste evangelister, der får en løn som det kan lade sig gøre at leve af. De må alle sammen have en mark eller en indtægt ved siden af for at få enderne til at nå sammen. Jeg spurgte derfor Elias, hvad det betød for ham og hans familie, at de nu måtte klare sig for langt mindre, end de havde gjort tidligere. Til det sagde han, at nu måtte børnene sommetider gå sultne i seng...

I Tanzania er der ikke noget sygesikringssystem, og det betyder, at hvis man bliver syg, skal der betales kontant, inden der sker nogen form for behandling. Der findes en national pensionsfond, som alle fastansatte lønmodtagere betaler et beskedent beløb ind til, men når man ikke kan leve af den løn man får udbetalt, kan man kun frygte, hvordan det skal blive, når man ikke længere kan arbejde.

Når Jesus i Det nye Testamente taler om efterfølgelse, siger han, at den, der ikke bærer sit kors og går i hans spor, kan ikke være hans discipel. Så sammenligner Jesus det med en, der vil bygge et tårn. Han sætter sig først ned for at finde ud af, hvad det vil koste, for ikke at komme i den situation at han ikke kan gennemføre det. Det samme med en konge, der bliver angrebet. Han forsøger først at finde ud af, hvor stor den hær er, der kommer imod

ham, og hvis den er for stærk prøver han, om han kan forhandle om fredsforholdene. Sådant, siger Jesus, kan ingen være hans discipel uden at give afkald på alt sit eget (jf. Luk 14, 25ff).

Mødet med Elias blev stærkt for mig, fordi jeg måtte spørge mig selv, om jeg ville være villig til at følge Jesus, hvis omkostningerne for mig var lige så store, som de er for Elias. Hvis det at følge Jesus betød, at mine børn en gang i mellem måtte gå sultne i seng, fordi der ikke var mad nok, eller ikke kunne få lægebehandling, fordi jeg ikke havde råd til det – ville jeg så være villig til at følge Jesus?

Da Jesus udvalgte sine disciple, kaldte han dem til sig, for at de skulle være sammen med ham, og for at kunne sende dem ud for at prædike (jf. Mark 3, 13ff). Alle kristne er kaldet – kaldet til at følge Jesus! Det er ikke noget specielt for evangelister, præster, missionærer og andre fuldtidsansatte i kristent arbejde. Derfor er de omkostninger, som Jesus taler om, heller ikke kun knyttet til de mennesker, for hvem kristent arbejde er blevet deres levebrød. Spørgsmålet står derfor tilbage, om du og jeg, der lever som kristne i den vestlige verden, har gjort os omkostningerne klart ved at følge Jesus.

Man kan kun gisne om hvilke associationer, de, der havde været øjenvidner til, at mennesker blev korsfæstet, fik, når de hørte, at Jesus talte om at tage sit kors op og følge ham. Mon ikke det har været noget med at være dødsdømt, på den anden side af muligheden for benådning. At være der hvor ens egen vilje ikke længere har nogen betydning – at være kommet til vejs ende med sig selv. Hvor meget må det koste at være kristen, at følge Jesus og at være sendt af ham – og er vi villige til at betale den pris?

Jesus Kristus – sandt menneske

Samtidig med, at Jesus Kristus er sand Gud, er han også sandt menneske. Det er vigtigt at understrege, fordi mange tænker, at det vel ikke kommer sig så nøje, om han har udført sit frelsesværk for os som menneske eller som Gud. Men det er ikke rigtigt. Hans frelsende gerning er ikke den samme, hvis han selv er en anden. Hvis han ikke er menneske, kan han heller ikke have forløst menneskeslægten med sin stedfortrædende soningsdød. Eller omvendt: hvis han ikke er Gud, kan det ikke gavne menneskeslægten, at han var god og fejlfri, og at han ofrede sig i døden for denne verden.

Skriftens vidnesbyrd

Kristus, Guds Søn fra evighed af, måtte blive virkeligt menneske i kød og blod, og han måtte leve og dø som menneske, for at kunne virke som den anden Adam. Den første Adam havde gennem sin ulydighed bragt synd, skyld og død ind i menneskeslægten. Den anden Adam skulle rette op på alt dette. Ligesom alle mennesker blev repræsenteret i den første Adam, der faldt i synd, sådan trådte den anden Adam også i stedet for alle mennesker, da han med sit offer genåbnede vejen til Gud for menneskeslægten (Rom 5,12-21).

Det var som menneske, at Jesus måtte dø for alle mennesker for at betale for deres skyld og således forsoner mennesker med Gud: "For der er én Gud og én formidler mellem Gud og mennesker, mennesket Kristus Jesus, som gav sig selv som løsesum for alle - det var vidnesbyrdet, da tiden var inde" (1 Tim 2,5-6).

Men samtidig må han være Gud, idet et menneskes lidelse og død ikke kan have en sådan evig betydning. Skriften lærer klart, at Gud var i Kristus og forsonede verden med sig selv (2 Kor 5,19).

Der er altså ingen modsætning mellem, at Jesus Kristus er sand Gud, og at han også er sandt menneske. Jesus kalder sig selv for Gud (Joh 10,30), og han kalder sig selv for menneske: "Men nu vil I have mig slået ihjel, et menneske, der har sagt jer sandheden, som jeg har hørt af Gud. Sådan gjorde Abraham ikke" (Joh 8,40).

Skriften gør meget ud af at understrege, at Kristus er af Abrahams slægt (Gal 3,16), han er Marias søn (Luk 2,7) og han er kommet fra fædrene som menneske (Rom 9,5). Vi har tilmeldt fået overleveret et dobbelt slægtsregister for Kristus (Matt 1,1ff og Luk 3,23ff). Dermed vil ethvert forsøg på at fornægte, at Jesus har levet på jorden som menneske, blive gjort til skamme. I det øjeblik ægget i Jomfru Marias livmoder blev befrugtet, blev den

almægtige Gud menneske, og han levede de næste tre årtier på jorden, hvor han delte vilkår med den øvrige menneskeslægt: "Men da tidens fylde kom, sendte Gud sin søn, født af en kvinde, født under loven" (Gal 4,4).

Men vi får også andre eksempler på, at Jesus er sandt menneske: Han sultede (Matt 4,2), han tørstede (Joh 19,28), han var til tider angst (Luk 22,44), han sørgede (Joh 11,35), han blev vred (Matt 21,12 og Mark 10,14) og han sov, når han var træt (Matt 8,24).

Ikke bare et blodløst begreb

Til trods for, at Skriften altså taler meget tydeligt om, at Jesus er sandt menneske, har vranglæren på forskellig måde modsagt og fornægtet dette op gennem kirkehistorien. Nogle hævder Kristus som sand Gud så ensidigt, at de dermed kommer til at fornægte hans menneskelige natur. Andre, som erkender, at den menneskelige natur er syndig, betragter det som bespottelse at tale om, at Jesus er sandt menneske. Vi må bare huske på, at det menneskelige ikke er syndigt i sig selv. Da Gud havde skabt mennesket, så han, hvor godt det var (1 Mos 1,31). Syndefaldet og den efterfølgende onde natur er ikke en del af det oprindelige skaberværk. Og det er skæbnesvangert for den kristne tro, hvis vi blander den hedenske tanke, at det legemlige er det syndige, mens sjælen er det ophøjede og guddommelige, sammen med kristendom. Men dette skete allerede på Paulus' tid, og det sker desværre stadig. Vi kan dog mane enhver hedensk tankegang (gnosticisme) i jorden med Joh 1,14: "Og Ordet blev kød og tog bolig iblandt os, og vi så hans herlighed, en herlighed, som den Enbårne har den fra Faderen, fuld af nåde og sandhed."

Nogle af disse vranglærere mener, at Jesu legeme kun er noget, vi ser. Det findes ikke i virkeligheden. De siger, han har et

skinlegeme. Dermed bliver hans lidelse og død et blændværk, noget man så, men som ikke fandt sted i virkeligheden. Således bliver konsekvenserne for forsoningen uoverskuelige.

Andre igen bekender, at mennesket Jesus er Gud. Men de tager alligevel et forbehold, idet de siger, at det guddommelige blev forenet med det menneskelige i Jesu dåb. Disse kan også finde på at påstå, at det guddommelige forlod ham, inden han døde. Man kan høre eller læse moderne prædikener, der siger sådan noget som: "... Gud er repræsenteret og til stede i mennesket Jesus. Det kan lade sig gøre, fordi Gud har delt sit væsens kerne med Jesus. Det skete i forbindelse med Jesu dåb, hvor han fik en vision af duen, der symboliserer ånden, og hvor han hørte en stemme, der sagde: Det er min elskede søn, i ham har jeg fundet velbehag..." Det lyder jo umiddelbart fromt og godt, at Gud er i Jesus. Men når vi så hører, at det betyder, at Gud delte sit væsen med Jesus i dåben, så er det pludselig blevet vranglære af værste skuffe, fordi Jesus altid har været evig og almægtig Gud. Og denne Gud blev menneske, da Helligånden gjorde jomfruen gravid. Begrib det hvem der kan!

Endelig er der dem, der lader deres fantasi udvikle en idé om, at det menneske, som også er Gud, blev byttet ud med et andet ukendt og tilfældigt menneske lige før korsfæstelsen. Det skulle så være dette anonyme menneske, romerne henrettede på korset. Man skal ikke have haft mange samtaler med nyreligiøse og okkult orienterede mennesker, før man opdager, at disse forestillinger lever i bedste velgående den dag i dag. Menneskets iboende religiøsitet elsker at gøre Kristus til et abstrakt åndeligt og blodløst begreb. Man taler om hans guddommelige side, men man fornægter, at Guds enbårne søn blev undfanget ved Helligånden i jomfruens mave, alt sammen for at skaffe frelse for den faldne menneskeslægt.

Sandt menneske

Der findes også eksempler på det modsatte, nemlig at man overdriver Jesu menneskelige side. Nogle har fremhævet, at Jesus skulle være usædvanlig velskabt og smuk. Det begrundes man ud fra: "Du er den smukkeste blandt mennesker, ynde er udgydt på dine læber, derfor velsigner Gud dig til evig tid" (Sl 45,3).

Andre anvender Es 52,14 til at påstå, at Jesus har været frastødende og vanskabt: "Som mange gyste over ham - så umenneskeligt ussel så han ud, så ussel var hans skikkelse blandt mennesker."

Men dermed misforstår man, hvad Skriften taler om. Det første citat taler om Kristus som konge. Det andet citat fortæller os om hans fornedrelse og lidelse. Skal vi endelig beskæftige os med Jesu udseende, må vi sige, han nok har været helt almindelig at se på. En der så at sige faldt i med mængden: "Er det ikke tømreren, Marias søn og bror til Jakob og Joses og Judas og Simon? Bor hans søstre ikke her hos os?" (Mark 6,3). Når det i Skriften hedder, at Jesus påtog sig syndigt køds skikkelse, betyder det, at han i sit udseende var som de mennesker, der er af Adams faldne slægt. Dette indebærer naturligvis ikke, at han var syndig, men at han i sit ydre havde stillet sig helt lige med den faldne menneskeslægt. Det skal forstås konkret, når Esajas skriver:

"Foragtet og opgivet af mennesker, en lidelsernes mand, kendt med sygdom, én man skjuler ansigtet for, foragtet, vi regnede ham ikke for noget. Men det var vore sygdomme, han tog, det

var vore lidelser, han bar; og vi regnede ham for en, der var ramt, slået og plaget af Gud" (Es 53,3-4).

Jesus blev altså ikke et menneske, sådan som menneskene ville have været uden syndefaldets konsekvenser. Han blev ikke en slags anden Adam før syndefaldet. Men en anden Adam efter syndefaldet. Han bar jo vore sygdomme. Syndefaldets konsekvenser, som er sygdomme og død, ramte også ham.

Til det at være menneske hører også fristelsen. Det var gennem fristelsen, at mennesket faldt og mistede sin egentlige bestemmelse og sit gode forhold til Gud. Som sandt menneske måtte Jesus derfor også fristes (Hebr 2,17-18). Og der er vel at mærke tale om virkelige fristelser som dem, der møder alle mennesker (Matt 4,1-11). Det var mod et udmattet menneske, at djævelen med fuld dæmonisk styrke sendte alle sine giftigste og mest gloende pile. Således blev han fristet i alt, ligesom vi (Hebr 4,15).

Vi forstår nu, at læren om Jesus som sandt menneske er umistelig. Han behøvede jo ikke dø for sine egne synders skyld. Men som repræsentant for os, led han døden for at betale for vores skyld og gæld. Og som den der bliver gjort til synd for hele menneskeheden (2 Kor 5,21), måtte han selv være menneske. Lad os bøje os dybt i ærbødighed for den almægtige Gud: han kom til os. Han blev menneske. Han er nu en del af denne slægt, og vi er hans brødre og søstre. Tak og ære være Gud!

Johnny Søndberg-Madsen f. 1953

Cand.theol. 1986,
sognepræst i Torslev og Østervrå, Vendsyssel

Kald & pligt

Luthersk Missionsforening
og Leif Rasmussen i 40 år

Interview ved

Carsten Skovgaard-Holm

LogosMedia 2005

205 sider (indbundet), 226 kr.

Leif Rasmussen var fra 1963 til 2005 ansat i LM, først med titel af missionssekretær senere generalsekretær.

Bogen, som er skrevet af Carsten Skovgaard-Holm, er et resultat af 25 samtaler mellem forfatteren og Leif Rasmussen. Resultatet er blevet utrolig vellykket. Bogen har et let flydende sprog, og teksten er sat op i to spalter, hvilket fremmer læsbarheden. Hele tiden er man som læser klar over, at det er en interview-bog. Eneste lille malurt i bægeret: Flere billeder havde været på sin plads.

Leif Rasmussen har været med i ledelsen af LM i en tredjedel af foreningens levetid. Hvis vi ser bort fra foreningens første 25 år, så har det netop været i den tredjedel, nemlig fra sidst i 1960'erne og frem til i dag, hvor der er sket utrolig mange forandringer. Bogen giver et førstehåndsindtryk og en beskrivelse af, hvordan disse mange forandringer er blevet anskuet af Leif Rasmussen.

Forfatteren skriver selv i forordet, at det ikke er objektiv historieskrivning – hvilket selvfølgelig slet ikke findes – men netop LM-historie, som den tager sig ud i en generalsekretærs optik.

Bogen er meget pædagogisk opbygget. Kronologien styrer i en vis grad, men der er også afsnit, som beskriver store projekter, der ikke blev til noget. Her bliver det store missions-skoleprojekt fra 60'erne nævnt. Her var det meningen, at Leif Rasmussen skulle indtræde i jobbet som missions-

skoleleder, og der skulle bygges skole og studenterboliger ved LMH. I samme afsnit nævnes det kuldsejlede projekt omkring etablering af et sjælesorghjem.

Bogen giver et godt og sobert indtryk af, hvordan de forskellige problemer, som opstod, blev anskuet og tacklet af Leif Rasmussen og LMs ledelse. Der er vel især tre sager, som mange læsere vil finde interessant, nemlig musik-sagen, holdningen til nadver samt Willow Creek-problemet. De får også en stor og fyldig omtale. I forhold til de to første sager sidder man måske som læser og tænker, at det kunne være interessant at få nogle holdninger til spørgsmålet: Hvorfor gik der i begge sager omkring 20 år, før ledelsen fandt en løsning og først når sagerne var løst mere eller mindre kvalificeret rent lokalt?

Bogen slutter med afsnittet om principper og holdninger. Her samles der fint og eksemplarisk op på bogen. Først svarer embedsmanden Leif Rasmussen på spørgsmålet om forholdet til de forskellige landsformænd og derefter tager personen Leif Rasmussen over med en meget lærerig beskrivelse af forskellen mellem tolerance og frisind, samt hvordan forskellige problemer blev tacklet rent følelsesmæssigt og til sidst forholder Leif Rasmussen sig til LMs fremtid.

For en historisk interesseret person er bogen en spændende vandring gennem 40 års LM-historie.

Anbefales varmt.

Han er vor fred

Hans Erik Nissen
LogosMedia, 2005
53 sider (indbundet), 98 kr.

Mange nye bøger handler om sjælesorg, og det er godt, for jeg er sikker på, at der er mange i den kristne menighed i dag, der har brug for sjælesorg. Men denne bog handler ikke om sjælesorg, den rækker sjælesorg. Som læser mærker man den erfarne sjælesørgers kærlige vejledning, trøst og advarsel.

Det, der gør disse små korte stykker så vægtige, er at de er så dybt forankrede i Guds ord. I lyset af et enkelt bibelvers belyses kristenlivets mange åndelige aspekter. Min sjæl bliver så at sige spejlet i Skriften, så jeg ser, hvorfor netop dette Guds ord taler til mig. Når jeg advares imod frafald eller lovtrædelse, er det Guds egen advar-

sel, jeg møder; og den trøst, der rækkes et anfægtet hjerte, er den, der bygger på Kristi forsoningsværk og Guds herlige løfter for evigheden. Det er den sjælesorg, et moderne menneske anno 2005 har brug for!

Det er en lille, smuk bog. De korte tekststykker veksler med smukke og enkle naturfotografier, der understreger bogens tone uden at forstyrre læsningen. Dette forøger nok desværre også bogens pris; men pengene er godt givet ud, så køb endelig mere end én. En til eget brug, og nogle stykker til at have liggende, når du møder et menneske, der har brug for sjælesorg.

Kom godt i gang med det nye år

Nyhed!

400 sider (indb) – 298 kr.

Han vækker mit øre

Egil Sjaastad
Andagtsbog med korte, hverdagsnære betragtninger til hele året. Til ung som ældre.

532 sider – 298 kr.

Gud taler

Andagter til hele året

C.O. Rosenius
bearbejdet af Peter
Koføed Herbst

Gedigen indføring og undervisning i de kristne grundsandheder. En opdateret klassiker.

342 sider – 230 kr.

Nærmere

Asbjørn Kvalbein

Enkle andagtsstykker til hele året, ofte med udgangspunkt i en illustration og med en overraskende pointe.

telefon: 4820 7690
logosmedia@dlim.dk
www.logosmedia.dk

Udgivet af:
Luthersk Missionsforening
Industrivænget 40
3400 Hillerød
Bladnr. 91883

Returneres ved varig adresseændring

BUDSKABET 1 | 2006

TEMA | HELLIGGØRELSE

I næste nummer bl.a.:

Tema: Missionskald 2006

Signalement af fremtidens missionær

Unge og missionskald

Nye serie om Hebræerbrevet